

1928 + bijlagen

NOTA, BETREFFENDE DEN TOESTAND VAN 'S LANDS FINANCIËN.

(Ingezonden bij brief van 20 September 1927.)

Ter begeleiding van de stukken betreffende de ontwerp-
Staatsbegrooting heeft de ondergeteekende de eer de gebruike-
lijke Nota betreffende den toestand van 's Lands financiën over
te leggen met de daarbij behorende bijlagen.

Deze Nota behelst de opmerkingen en beschouwingen, tot
welke 's Lands financieele toestand den ondergeteekende, in
verband met de ramingen voor het dienstjaar 1928, aanleiding
geeft.

Vooraf moge de aandacht gevraagd worden voor de cijfers
van de dienstjaren 1924, 1925, 1926 en het loopende jaar 1927,
voor zoover deze bekend zijn.

De definitieve cijfers van het

dienstjaar 1924

zijn als volgt:

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 702 831 420,20 ⁵	f 90 064 057,29 ⁵	f 4 942 604,82	f 607 824 758,09
Ontvangsten	644 592 852,82	30 778 936,39 ⁵	3 315 138,08	610 498 778,34 ⁵
Tekort	f 58 238 567,38 ⁵	f 59 285 120,90	f 1 627 466,74	—
Overschot	—	—	—	f 2 674 020,25 ⁵

De cijfers van het

dienstjaar 1925

zijn als volgt:

	Totaal.	Buitengewoon.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 667 926 936,09	f 71 055 735,38	f 596 871 200,71
Ontvangsten	680 751 829,59	39 600 500,80	641 151 328,79
Tekort	—	f 31 455 234,58	—
Overschot	f 12 824 893,50	—	f 44 280 128,08

Het overschot op den *gewonen* dienst werd in de vorige Nota
gesteld op f 41 594 993,50⁵, terwijl thans een overschot aan-
wezig blijkt van f 44 280 128,08. Dit gunstig verschil is bereikt
niettegenstaande de cijfers der uitgaven eene verhooging hebben
ondergaan met f 6 142 351,91⁵. Daartegenover staat echter, dat
de opbrengst der gewone middelen, in vergelijking met het vorige
jaar, eene stijging vertoont van f 8 827 486,49.

Wat de gewone uitgaven betreft, is de stijging sedert het ten
vorigen jare genoemde voorloopige totaalcijfer, in hoofdzaak toe
te schrijven aan de verhoogde bijdrage aan het Ouderdomsfonds

ingevolge artikel I juncto artikel III der wet van 30 Juli 1926 (*Staatsblad* n°. 247).

De gewone middelen werden ten vorigen jare opgenomen met een totaal-cijfer van f 632 323 842,30. Dit totaal blijkt thans te bedragen f 641 151 328,79. Als voornaamste ontvangsten kunnen genoemd worden: de meerdere opbrengst der Inkomstenbelasting, der leges geheven ingevolge de wet van 9 Mei 1890, *Staatsblad* n°. 80, voorts van hetgeen meer werd ontvangen wegens rente van ingevolge de Woningwet verleende voorschotten, wegens pensioenbijdragen voor het personeel, ressorteerende onder het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, wegens het aandeel van Nederlandsch-Indië in den vlootbouw en wegens het aandeel van de gemeenten in de normale subsidiën aan werkloozenkassen, waartegenover staat eene vermindering met ongeveer f 9 millioen van de opbrengst der Oorlogswinstbelasting als gevolg van verplichte teruggaven, zoodat de verhooging der overige middelen rond f 17 millioen bedraagt.

Dienst 1926.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomst op:

	Totaal.	Buitengewoon.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 693 900 906,95 ⁵	f 78 672 401,40 ⁵	f 615 228 505,55
Ontvangsten	709 276 670,45	37 495 056,29	671 781 614,16
Tekort	—	f 41 177 345,11 ⁵	—
Overschot	f 15 375 763,49 ⁵	—	f 56 553 108,61

Het voor het jaar 1926 op den gewonen dienst becijferd overschot bedraagt, blijkens vorenstaand overzicht, f 56 553 108,61. Blijkens de aanvankelijk toegestane begrotingen werd aan gewone uitgaven geraamd f 625 559 697,16, terwijl onder de geraamde middelen een bedrag ad f 631 920 081,22 als gewone ontvangsten werd aangemerkt. Aanvankelijk werd dus een overschot verwacht van f 6 360 384,06, hetwelk bestemd was voor de versterkte uitvoering der Zuiderzeewerken en voor geleidelijke overbrenging van de opbrengst der rijwielbelasting naar het wegenfonds. Het thans becijferd overschot geeft dus, in vergelijking met het aanvankelijk geraamde, een gunstiger uitkomst van f 50 192 724,55.

Onderstaand staatje geeft een overzicht van deze cijfers:

1926. Gewone dienst.	Aanvankelijk toegestaan.	Voorloopig resultaat.	Vershil en oorzaak.
Uitgaven . . .	f 625 559 697,16	f 615 228 505,55	f 10 331 191,61 gebleven beneden de raming.
Ontvangsten . .	631 920 081,22	671 781 614,16	39 861 532,94 hogere opbrengst dan de raming.
Overschot . . .	f 6 360 384,06	f 56 553 108,61	f 50 192 724,55 <i>gunstiger</i> uitkomst dan aanvankelijk verwacht.

De middelen, behorende tot de groep A—F, brachten f 15 376 262,11 meer op dan de raming. Méér werd verkregen uit de vermogensbelasting f 1 631 601, uit de dividend- en tantiëmebelasting f 2 881 886, uit de rechten op den invoer f 3 244 044, uit den wijnaccijns f 841 856, uit den bieraccijns f 1 646 339, uit den suikeraccijns f 3 799 768, uit den tabakaccijns f 514 803, uit de zegelrechten f 5 197 437, uit de registratierechten f 792 363, uit de successierechten f 2 709 215, uit de loodsgelden f 1 065 045. Daarentegen bleven bij de raming ten achter — althans voor zooveel betreft de tot dusver bekende cijfers, die echter wat de beide eerste, volgens kohieren geheven, belastingen aangaat nog wijziging zullen ondergaan — de personeele belasting met f 739 100, de inkomstenbelasting met f 7 279 967, de gedistilleerdaccijns met f 624 377, de rijwielbelasting met f 1 354 349. Ingevolge de Wegenbelastingwet (wet van den 30sten December 1926, *Staatsblad* n°. 464), behoort 30 pct. van de opbrengst van de rijwielbelasting over 1926 tot de inkomsten van het Wegenfonds. De opbrengst ad f 6 636 645 is derhalve verminderd met f 1 990 993,50.

De niet tot verenigende groep behorende middelen brachten, voor zooveel den gewonnen dienst betreft, f 24 485 270,83 meer op dan verwacht werd. Méér werd o. a. verkregen uit het aandeel van den Staat in de winsten der Nederlandsche Bank f 3 149 538, uit rente van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet f 10 425 651, uit „andere ontvangsten”, het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen betreffende f 1 027 742, uit teruggave door provincien en gemeenten wegens het aandeel der niet ten behoeve van s. Rijks kas geheven opcenten in de kwade posten op de directe belastingen f 1 359 813, uit „andere ontvangsten”, het Departement van Financien betreffende, f 1 059 822, uit winst van het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie, f 3 678 280, uit baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf, na aftrek van de vrachten en verdere onkosten, op den verkoop van de producten vallende, f 4 799 636. Benden de raming bleven o. m. het aandeel van Nederlandsch-Ost-Indië in den vlootbouw met f 1 161 729 en terugaat wegens het aandeel der ten behoeve van het Leeningfonds 1914 geheven opcenten in de kwade posten op de directe belastingen met f 1 812 794.

Zoals hierboven reeds werd medegedeeld, bleven de gewone uitgaven benden de oorspronkelijk toegesane bedragen met f 10 331 191,61.

Dit blijkt uit onderstaand overzicht:

Overschrijding.		Blijft <i>minder</i> uitgegeven .	
Minder uitgegeven.	f 148 004,46	Hoofdstuk I
	166 567,04	II
	320 921,19	III
	928 270,90	IV
	f 912 006,81	V
	2 452 790,60	VA
	355 491,87	VI
	718 983,65	VII A
		VII B
	2 402 046,19	VIII
		IX
	2 356 667,17	X
	33 580,—	XI
	25 295,22	XII
	f 17 172 510,73		
	6 841 319,12		
	f 10 331 191,61		

Wat de in dit overzicht voorkomende overschrijdingen betreft, deze zijn aan de volgende oorzaken toe te schrijven:

Hoofdstuk V voornamelijk wegens ondersteuning van arm-lastige Nederlanders in het buitenland, uitgaven ten behoeve van de Rijksseeruniverteit en pensioenblijdingen van vaste arbeiders bij het domeinbeheer. Daarentegen is minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, reis- en verblijfkosten, druk- en bindwerk, kantoor- en lokaalbehoeften, kosten van politietroepen, verschildende uitgaven betreffende landbouw en veeteelt, en wachtgelden.

Hoofdstuk V A in hoofdzak wegens vergoedingen aan gemeenten en aan besturen van bijzondere lagere scholen, pensioenen, wachtgelden en vorderingen over afgesloten dienstjaren. Daarentegen is minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, reis- en verblijfkosten, bureel- en lokaalbehoeften, druk- en bindwerk, gebouwen, subsidien ten behoeve van gym-

nasia, H. B. S., lycea, industrie- en huishoudscholen, ambachtscholen, verdere nijverheidsscholen, handelsonderwijs en bijdragen aan kweekscholen.

Hoofdstuk VI voornamelijk wegens nieuwen vlootbouw en pensioenen, waartegenover minder is uitgegeven voor traktementen en toelagen, aanschaffing van brandstoffen, kosten buitenslands voor herstel van schepen en vliegtuigen, kosten van voeding en kosten der loods- en afhaalvaartuigen.

Hoofdstuk VII B in hoofdzaak wegens materiele uitgaven voor den dienst der belastingen, uitkeering aan de gemeenten, uitkeering aan de Handelsvennootschap onder de firma Jac. Smits en Co. e.s., en aflossing van de koopsom wegens aankoop van het voormalig Centraal Administratiegebouw der H.I.J.S.M. te Amsterdam. Daarentegen is minder uitgegeven voor verlies van het Staatsmuntbedrijf, reis- en verblijfkosten, pensioenen en uitgaven voor het kweekerscrediet.

Hoofdstuk IX voornamelijk wegens herstel van in onderhoud zijnde werken van winter- en stormschade, wegruimen en bergen van wrakken, bijdragt- en uitkeeringen aan het Zuiderzeefonds, uitgaven van het Staatsmijnbedrijf en pensioenen. Daarentegen is minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, onderhoud en verbetering van rivieren en kanalen, aanleg van scheepvaartkanalen naar Twente, bouw van een schutsluis te IJmuiden, bouw van derde schutsluizen in het kanaal door Zuid-Beveland, aanleg van een weg van 's Gravenhage naar Rotterdam, onderhoud en verbetering van wegen, renteloze voorschotten voor den aanleg van spoorwegen, spoorwegverbindingen met de havens-West bij Amsterdam en dekking van het verlies op de exploitatie van de Nederlandsche Spoorwegen over 1925.

De *minder* uitgegeven bedragen op de overige hoofdstukken vinden in het volgende eene toelichting:

Hoofdstuk I wegens vrijwilligen afstand door Hare Majesteiten de Koningin en de Koningin-Weduwe van een deel van Haar inkomen.

Hoofdstuk II voornamelijk wegens minder uitgegeven voor bureaukosten van de beide Kamers der Staten-Generaal, traktementen en pensioenen.

Hoofdstuk III in hoofdzaak wegens minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, reis- en verblijfkosten, bureel- en lokaalbehoefte, druk- en bindwerk, dienstuitgaven van diplomatieke en consulaire ambtenaren, waartegenover meer is uitgegeven voor kosten van onderhoud van gezantschapsgebouwen en voor aandeel van Nederland in de kosten van den Volkenbond.

Hoofdstuk IV voornamelijk wegens minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, reis- en verblijfkosten, druk- en bindwerk, bureel- en lokaalbehoefte, gebouwen, gerechtskosten, kosten van uitleiding, uitzetting en grensbewaking, kosten der Rijkspolitie en der Koninklijke marechaussee, kosten der Rijks-werkinrichtingen, grondstoffen voor den gestichtsarbeid, subsidiën, tegemoetkomingen en bijdragen. Daarentegen is meer uitgegeven voor pensioenen en vorderingen over afgesloten dienstjaren.

Hoofdstuk VII A in hoofdzaak wegens minder uitgegeven voor rente van vlottende schuld, rentevergoeding aan den posthèque- en godiënst en tengevolge van het niet besteden der beschikbare gelden voor inkoop van obligatiën der leening 1923 C.

Hoofdstuk VIII voornamelijk wegens minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, reis- en verblijfkosten, bureel- en lokaalbehoefte, druk- en bindwerk, kosten van voeding, kleeding en uitrusting en van ledergoed, kosten van huisvesting

en stalling, aanschaffing, voeding en verzorging van paarden, studiën, onderwijs en oefeningen, kosten van den vrijwilligen landstorm, kosten van den geneeskundigen dienst en pensioenen. Baarentegen is meer uitgegeven voor kosten van exploiten en processen en voor wachtgelden.

Hoofdstuk X in hoofdzaak wegens minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, reis- en verblijfkosten, druk- en bindwerk, bureel- en lokaalbehoeften, gebouwen, vergoeding wegens ter uitvoering van de Ouderdomswet 1919 door de posteringen bewezen diensten, bijdragen in de kosten van keuringsdiensten, voor bevordering van woningbouw, kosten van de Huurcommissiewet, bijdragen aan werklozenkassen, en uitgaven, voortvloeiende uit de afschaffing van portvrijdommen, waartegenover meer is uitgegeven voor bijdragen en renteloze voorschotten voor den wederopbouw van door de overstrooming in Maas en Waal verwoeste woningen en voor pensioenen.

Hoofdstuk XI voornamelijk wegens minder uitgegeven voor traktementen en toelagen, uitgaven voor de landmacht in Suriname en Curaçao, waartegenover meer is uitgegeven wegens bijdrage aan de geldmiddelen van Suriname.

Hoofdstuk XII wegens het niet ten volle besteden van het voor onvoorziene uitgaven toegestaan bedrag.

Gelijk gebruikelijk is, moge thans wederom volgen een, gedeeltelijk samengevat, overzicht van de laatste 20 jaar, met splitsing van uitgaven en ontvangsten in gewone en buitengewone. Uit den aard der zaak is de afloop van de diensten 1914 tot en met 1924 in dit overzicht opgenomen met de cijfers, gelijk die zijn na uitschakeling van de crisisontvangsten en uitgaven.

Dienstiaeren.	Voor- of na- deelige saldi van den <i>gewone</i> dienst.	Voor- of na- deelige saldi van den <i>buiten- gewone</i> dienst.	Voor- of na- deelige saldi van den <i>geheelen</i> dienst.
1907 t/m 1916.	— f 6 471 410,93	— f 99 923 613,68	— f 106 395 024,61
1917	+ 36 345 008,73	— 30 043 143,85	+ 6 301 864,88
1918	— 4 311 366,64 ⁵	— 67 976 348,42	— 72 287 715,06 ⁵
1919	+ 22 285 982,52 ⁵	— 107 731 780,53 ⁵	— 85 445 797,81
1920	+ 664 091,38 ⁵	— 175 893 356,95 ⁵	— 175 229 265,57
1921	— 12 885 646,51 ⁵	— 384 020 969,12 ⁵	— 296 906 615,64
1922	— 33 839 066,44	— 173 570 729,11 ⁵	— 206 909 795,55 ⁵
1923	— 14 182 083,93	— 78 186 161,21	— 92 368 245,14
1924	+ 2 674 020,25 ⁵	— 59 285 120,90	— 56 611 100,64 ⁵
1925	+ 44 280 128,08	— 31 455 234,58	+ 12 824 893,50
1926	+ 56 553 108,61	— 41 177 345,11 ⁵	+ 15 375 763,49 ⁵
1907—1926	+ f 91 612 765,12 ⁵	— 1 149 263 803,28 ⁵	— 1 037 651 038,16

Wat het loopende

dienstjaar 1927

betreft, zij aanteekend, dat de begrooting van uitgaven, zooals zij oorspronkelijk bij de wet is vastgesteld, een eindcijfer aanwees van f 646 896 859,12
 waaronder aan buitengewone uitgaven 55 098 050,—
 blijft voor *gewone* uitgaven f 591 798 809,12

De middelen waren geraamd op een totaalbedrag van f 611 808 305,11
 waaronder aan buitengewone ontvangsten 7 906 587,25
 blijft voor *gewone* ontvangsten f 603 901 717,86

Het overschot op den gewonnen dienst 1927 werd dus geramd op f 12 102 908,74, te verminderen met de overboeking van een deel (60 pct.) van de opbrengst der rijwielbelasting naar het Wegenfonds en met de verminderde opbrengst van de successiebelasting ingevolge de wet van 28 December 1926 (*Staatsblad* n°. 429). Een en ander doet het overschot verminderen tot rond f 5,8 miljoen.

Sedert de vaststelling van deze begrooting zijn verhoogd:

Hoofdstuk IV bij de wet van 10 Juni 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 173) (uitbreiding Hoogen Raad en arrondissementen-rechtbank te 's Gravenhage), met	f 10 666,—
Hoofdstuk V bij de wet van 30 Juni 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 208) (overbrenging posten van het Bouwfonds e. a.), met	346 333,—
Hoofdstuk VII B bij de wet van 22 Juli 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 261) (voorschot aan het Wegenfonds), met	1 995 000,— ¹⁾
Hoofdstuk X bij de wet van 30 Juni 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 209) (Diversen), met	382 030,—
Hoofdstuk XI bij de wet van 30 April 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 136) (Gecommitteerde voor Indische Zaken), met	2 063,—
en bij de wet van 30 Juni 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 216) (Verhooging pensioenen oud-geschieden in Suriname en Curaçao, enz), met	397 137,—
f 3 183 229,—	

terwijl is *verminderd*:

Hoofdstuk IX bij de wet van 22 Juli 1927 (<i>Staatsblad</i> n°. 264) (Overbrenging posten naar begrooting Wegenfonds), met	1 850,—
Vorts is nog ahangig een ontwerp van wet tot verhooging van Hoofdstuk V A der Staatsbegrooting (Gedrukte Stukken, Zitting 1926—1927, n°. 361) (Overbrenging posten van het Bouwfonds)	1 904 314,—
f 3 181 379,—	

In dit totaal is f 1 995 000 begrepen aan buitengewone uitgaven, zoodat een bedrag van f 3 040 693 komt ten laste van den gewonnen dienst. Het aanwezige overschot daart door tot rond f 2,8 miljoen. Overigens valt uit den aard der zaak omtrent den afdoop van het dienstjaar 1927 nog uiterst weinig te zeggen. Blijken de maandelijksche middelen-taten overschrede de opbrengst van de in die steden genoemde middelen over de eerste zeven maanden de raming met een aanzienlijk bedrag. Uit een en ander mag verwacht worden, dat het dienstjaar 1927, voor zooveel den gewonnen dienst betreft, met een overschot zal sluiten.

Thans kan worden overgegaan tot eene uiteenzetting van de cijfers van

het dienstjaar 1928.

Ten einde een duidelijk overzicht te geven van de raming der uitgaven voor genoemd dienstjaar in vergelijking met de be-

¹⁾ Buitengewone dienst.

dragen, welke aanvankelijk voor 1927 in de begrootingswetten zijn toegestaan, moge in de eerste plaats de aandacht worden gevraagd voor den volgende staat.

	1927.			1928.		
	Totaal	Buitengewoon.	Gewoon.	Totaal.	Buitengewoon.	Gewoon.
Hoofdstuk I	f 1 788 888,89	—	f 1 788 888,89	f 1 850 000,—	—	f 1 850 000,—
" II	1 998 762,—	—	1 998 762,—	1 958 423,—	—	1 958 423,—
" III	4 459 307,—	—	4 459 307,—	4 031 935,—	—	4 031 935,—
" IV	28 016 515,—	—	28 016 515,—	28 101 042,—	—	28 101 042,—
" V	20 745 800,—	f 25 000,—	20 720 800,—	21 148 247,—	f 85 000,—	21 148 247,—
" VI	144 988 525,—	—	144 988 525,—	149 337 265,—	—	149 337 265,—
" VII	40 993 315,—	—	40 993 315,—	40 555 610,—	—	40 555 610,—
" VII A.	111 810 623,80	10 435 000,—	101 375 623,80	187 508 000,—	—	92 860 751,—
" VII B.	98 808 929,43	32 174 050,—	66 632 879,43	95 165 856,—	28 111 507,—	67 054 349,—
" VIII	58 972 221,—	—	58 972 221,—	58 345 040,—	—	58 345 040,—
" IX	58 124 241,—	12 464 000,—	45 660 241,—	63 629 301,—	14 002 250,—	49 627 051,—
" X	70 617 804,—	—	70 617 804,—	71 478 618,—	—	71 478 618,—
" XI	5 583 927,—	—	5 583 927,—	5 900 164,—	—	5 900 164,—
" XII	50 000,—	—	50 000,—	50 000,—	—	50 000,—
	f 646 896 859,12	f 55 098 050,—	f 591 798 809,12	f 821 480 252,—	f 229 659 757,—	f 591 823 495,—
						f 10 542 155,68
						Meer f 24 085,88

Bij de beoordeeling van deze cijfers dienen vooreerst enkele punten van meer algemeene strekking in het oog te worden gehouden.

1. Gelijk reeds in de Miljoenennota, behorende bij de begroting voor 1927, is medegedeeld, heeft de ondergeteekende in samenwerking met zijn ambtgenoot van Waterstaat een onderzoek doen instellen naar het vraagstuk van de afschrijving op het spoorwegkapitaal en naar de voorzieningen welke in verband met dat vraagstuk eventueel nog getroffen zouden moeten worden.

De voor dit onderzoek ingestelde Commissie, bestaande uit de heeren Mrs. G. VAN DER MEULEN, Secretaris-Generaal bij het Departement van Waterstaat, H. VAN MANEN, lid der Directie der Nederlandsche Spoorwegen, en A. VAN DOORNICK, Thesaurier-Generaal van Financiën, heeft in haar dezer dagen vastgesteld Rapport geconcludeerd, dat om de afschrijvingen der Nederlandsche Spoorwegen op het juiste peil te brengen, de lasten der Maatschappijen moeten worden verhoogd met een bedrag van f 1 300 000 's jaars, waarvan zij voorstelt f 800 000 te vinden door een vergoeding aan de Maatschappijen uit hoofde van het verlaagde tarief voor militair vervoer en het kosteloos vervoer der politie, geregeld in de artt. 45 en 46 der Spoorwegwet. Voorts stelt deze Commissie voor, ter inhaling van den achterstand voorloopig jaarlijks een bedrag van f 5,5 miljoen op de begrooting uit te trekken, dat, voor zoover niet benoodigd tot dekking van een eventueel exploitatietekort, aangewend zou moeten worden tot extra afschrijving.

Naar aanleiding van dit Rapport is het op de Staatsbegrooting voor 1927 uitgetrokken bedrag van f 5,5 miljoen voor dekking van het spoorwegtekort, dat in dat jaar niet behoeft te worden aangewend, aangezien het exploitatiejaar 1926 geen tekort heeft opgeleverd, ook voor 1928 op hetzelfde bedrag gehandhaafd, in afwachting van een naar aanleiding van dit Rapport nader in te dienen wetsvoorstel.

2. De reeds vóór verleden jaar aangevangen zuiverder scheiding tusschen den gewonnen en den buitengewonen dienst is ook in deze begrooting verder voortgezet. In overeenstemming met de destijds aanvaarde beginselen is ook thans weder van de op Hoofdstuk IX geraamde uitgaven, die uit „buitengewoon” worden betaald doch op „gewoon” thuis behooren, een bedrag van f 1 miljoen naar den gewonnen dienst overgebracht.

Met betrekking tot de hierboven genoemde stijgingen en dalingen kan omtrent de belangrijkste afwijkingen het volgende worden medegedeeld.

De stijging van *Hoofdstuk I* is een gevolg van de opening van den post wegens het inkomen van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, thans voor een vol jaar.

In *Hoofdstuk II* zijn lager geraamd de uitgaven voor de Staten-Generaal f 28 830, de Algemeene Rekenkamer f 8342 en de pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz. f 4727.

In *Hoofdstuk III* is de Afdeling II (Kosten van buitenland-sche zendingen en consulaten) verminderd met f 428 800, in hoofdzaak wegens het vervallen van den post van f 400 000 voor wederopbouw van de gezantschapsgebouwen te Tokio. Afdeling III (Verschillende uitgaven) is verminderd met f 11 860, waaronder f 10 000 wegens voorschotten en onderstandsgelden.

De stijging van *Hoofdstuk IV* komt voor een bedrag van f 90 176,57 voor rekening van de kosten van de rechterlijke macht, waaronder f 58 000 als gevolg van het niet-aanvaarden der wetsontwerpen tot opheffing van diverse kantongerechten. Voorts wordt f 87 447 meer aangevraagd voor kosten van vangensissen en Rijkswerkminichtingen. Onder deze afdeling valt een nieuwe post van f 100 000 voor toepassing der psychopathen-wetten, terwyl voor grondstoffen en werktuigen voor den gestichtsarbeid f 50 000 minder benoodigd is.

De kosten der Rijkspolitie zijn lager geraamd f 82 348. Op deze afdeling wordt f 160 413 minder uitgetrokken voor grensbewaking, waartegenover echter staat een stijging van de traktementen, enz. van de Rijksveldwachter met f 48 090 en van de kosten der Marechaussée met f 41 175. Voorts is f 50 000 minder uitgetrokken voor kosten van het Rijkslicht- en opvoedings-wezen.

De stijging van *Hoofdstuk V* komt voor een bedrag van f 772 049 voor rekening van de Afdeling Binnenlandsch Bestuur.

Op deze afdeling is meer geraamd: f 258 350 voor gebouwen, deels als een gevolg van de opheffing van het Bouwfonds; voorts f 136 200 wegens kosten van uitvoering van de Bioscoopwet (waartegenover staat een nieuwe post onder de middelen van f 104 000), en f 500 000 voor onderstand aan noodlijdende gemeenten.

Daartegenover is de post voor subsidies aan vrijwillige burger-wachten met f 150 000 verlaagd.

Voor de Afdeling Landbouw wordt in totaal meer aangevraagd f 1 132 834, waaronder f 155 000 voor traktementen voor vast en tijdelijk personeel, f 102 600 voor gebouwen der Landbouwhoogeschool (voornamelijk als gevolg van de opheffing van het Bouwfonds), f 356 500 voor materiele kosten der Rijks-seruminichting (waartegenover hoogere inkomsten staan), f 50 000 voor de oprichting van een 10-tal nieuwe lagere land-en tuinbouwscholen, f 50 000 voor sifting van boerderijen op woeste gronden, f 35 100 voor kosten van ontginningen, f 50 000 voor de bestrijding van mond- en klauwzeer en tuberculose.

Ter bevordering van de ontwatering, mede in het belang van de werkverschaffing, wordt f 250 000 ontleend aan den voorlaatsgenoemd doel onder de afdeling Armeenzen uitgetrokken post.

Voorts is de Afdeling Pensioenen, toelagen, wachtgelden, enz. verminderd met f 1 240 442, vooreerst wegens het vervallen van den post wegens bijdrage aan het Bouwfonds (f 1 066 142) en voorts wegens vermindering van de uitgaven in verband met verzending van dienststukken (f 191 700).

De verhooging van *Hoofdstuk V A* bedraagt in totaal f 4403 740.

De verhooging van de Afdeling Hooger Onderwijs met f 2 459 111 is voor het grootste gedeelte een gevolg van de opheffing van het Bouwfonds.

Op de Afdeling Middeldbaar Onderwijs wordt f 408 325 meer aangevraagd voor subsidies aan bijzondere H.B.S. en I.yca, waartegenover staat een vermindering met f 104 300 van den post voor jaarweden van leeraren bij de Rijks hoogere burger-scholen.

Het Nijverheidsonderwijs vraagt f 50 000 meer voor subsidies aan industrie- en huishoudscholen, f 23 790 meer voor scholen en cursussen voor landbouw-huishoudonderwijs, f 172 500 meer voor subsidies aan ambachtsscholen en f 120 000 meer voor subsidies voor speciale vakken en patroonsleergangen. Daar-tegenover staat een vermindering met f 110 000 van de subsidies voor teekenscholen.

De verhooging van Afdeling VIII (Pensioenen, enz.) met f 1 147 165, is voor een bedrag van f 1 000 000 een gevolg van nieuwe pensioenen, terwijl de oude pensioenen met f 200 000 konden worden verminderd. De uitkeering van 10 en 5½ pct. van de pensioensgrondslagen moet f 501 000 hooger worden gerekend, terwijl wegens inkoop van diensttijd f 1 050 000 meer is meer gerekend, f 370 000, daarentegen minder: f 400 000 voor wachtgelden ingevolge art. 51 der I.O.-wet, f 105 000 voor toelagen ingevolge het Bezoldigingsbesluit en f 1 066 142 wegens vervallen van de bijdrage aan het Bouwfonds.

De verlagings van de Afdeling Lager Onderwijs Algemeen met f 246 188 kan als volgt worden gespecificeerd: f 128 500 voor de Rijkskweekscholen, f 231 000 voor bijdragen aan bijzondere en gemeentelijke kweekscholen en f 18 500 voor Rijksnormaal-lessen. Daarentegen wordt meer aangevraagd f 90 000 voor zwakzinnigenscholen en f 28 500 voor onderwijs aan schippers-kinderen.

Hoofdstuk VI is lager gerekend f 437 705. Daarvan komt voor de afdeling Personeel der Zeemacht f 594 543, waarvan f 486 650 voor traktementen en soldijen en f 127 299 voor voeding. De kosten van het materieel der zeemacht zijn f 16 709 hooger uitgetrokken, waarbij valt op te merken, dat de bijdrage van Nederland-sch-Indië in de kosten van den vlootbouw voor 1928 wordt gesteld op f 4 228 805, welk bedrag derhalve onder de middelen is gerekend. Voor den Marineluchtvaartdienst kon f 254 500 minder worden gerekend, daarentegen zijn de militaire pensioenen f 198 042 hooger uitgetrokken.

Hoofdstuk VII A. Voor de toelichting van de verlagings van dit Hoofdstuk met een bedrag van f 8 984 872,80 moge worden verwezen naar de algemeene opmerkingen op blad. 8. Voor rente van vlottende schuld is minder uitgetrokken f 5 000 000, terwijl f 300 000 minder is gerekend voor rentevergoeding aan het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie.

De verdere verlagings van de Afdeling Interesten, enz. is tot een bedrag van f 4 671 209 het gevolg eensdeels van de voortgezette gewone aflossing van Staatsschuld en anderdeels van de voorgenomen verbeterkte aflossing.

Voor gewone aflossing is meer gerekend f 973 395.

De verhooging van *Hoofdstuk VII B* bedraagt f 21 469,57. Hooger zijn gerekend: Afdeling I (Kosten van het Departement) f 10 775,57; Afdeling III (Kosten van het Ministerie) f 64 586; Afdeling IV (Kosten van administratie der belastingen) f 242 348; Afdeling V (Kosten van de administratie van het kadaster) f 100 357; Afdeling VI (Kosten van Erediensten) f 3537,41, en Afdeling VIII (Verschillende uitgaven) f 309 810,04 waaronder f 270 000 voor uitkeering aan de gemeenten. Daarentegen zijn lager gerekend: Afdeling II (Kosten der Grootboeken) f 15 960; Afdeling VII (Pensioenen en wacht-

f 7970.

Hoofdstuk VIII is lager geraamd f 627 121, welke verlagging als volgt over de verschillende afdelingen is verdeeld.

Lager zijn geraamd de Afdelingen: Kosten van het Departement f 16 913; Kosten van voeding f 130 908; Kosten van huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging f 14 100; Aanschaffing, voeding en verzorging van paarden f 54 323; Studien, onderwijs en oefeningen f 37 619; Administratiekosten f 7578; Verschillende uitgaven f 23 996; Inrichtingen van onderwijs f 25 126; Centrale magazijnen f 31 189; Materieel artillerie van personen en goederen f 4300; Subsidien enz. f 56 735; Nonactiviteitsweden, pensioenen f 669 323, en Buitengewone uitgaven f 3900.

Daarentegen is meer geraamd voor: Bezoldiging legerstaven f 8710; Bezoldiging personeel intendantie f 4580; Bezoldiging personeel verschillende wapens f 401 974; Kosten van kleeding en uitrusting f 47 625; Geneeskundige dienst f 16 979; Kosten van de Luchtvaartafdeeling f 150 115; Kosten van de School-gemeente van den Motordienst f 33 351; Militaire verkenning- en, enz. f 15 840, en Wapen der Marine en korps Politie-troepen f 7378.

De verhooging van *Hoofdstuk IX* met f 3 936 810 komt nagehoeg geheel voor rekening van de Afdeling Waterstaat, welke afdeling in totaal f 4 222 824 hooger is geraamd. Onder deze verhooging is begrepen een bedrag van f 1 000 000, dat wegens de verder gaande samenlegging meer naar den gewonnen dienst is overgebracht.

Voorts kunnen als de belangrijkste verhoogingen van deze afdeling vermeld worden de volgende posten: Onderhoud en verbetering van den Boven-Rijn en het Pannerdensch Kanaal f 193 900; Idem van de Zuid-Williemsvaart f 197 000; Idem van het Apeldoornsch Kanaal f 114 000; Onderhoud, herstel en verbetering van Rijkswegen, waarvoor op de begrooting van het Wegentonds geen gelden zijn uitgetrokken, f 525 000; Bijdrage aan Overijssel en de Waterschappen Vollenhove en Hasselt en Zwartsluis in de kosten van verbetering van de afwatering van het Meppelerdiep f 250 000; Uitkeering aan het Zuidereetfonds voor zoover tot den gewonnen dienst behoorende f 1 500 000; Uitkeering aan het Wegentonds f 300 000.

Hiertegenover staan de volgende verminderingen: Bezoldiging en toelagen van kamomiers, van wie een deel is overgebracht naar het Wegentonds, f 355 600; Aanleg Scheepvaartkanalen naar Twente f 250 000; Onderhoud en verbetering van het Noordzeekanaal f 180 000; Bouw Schutsluis IJmuiden f 1 374 000; Bouw van derde Schutsluis in het Kanaal door Zuid-Baveland te Hansweert en Wemeldinge f 250 000; Onderhoud en verbetering van Rijkswegen (overgebracht naar het Wegentonds) f 2 590 350.

De Afdeling Vervoer- en Mijnwesen is in totaal verlaagd met f 148 888, komende nagehoeg geheel voor rekening van de onderafdeling Spoorwegen.

Minder is uitgetrokken: f 132 000 voor kosten van aanleg, enz. van wegen, kaden en bruggen; f 200 000 voor renteloze voorschotten aan locaalspoor- en tramwegen; f 80 500 voor de verandering van de spoorwegdraaibrug over de Koningshaven te Rotterdam door een hebrug.

Daarentegen is meer geraamd: f 75 000 voor omhoogbruggen van de spoorwegbrug te Dordrecht en f 250 000 voor spoorwegverbindingen met de havens-West te Amsterdam.

Hoofdstuk X is hooger geraamd f 860 814, verdeeld over de afdelingen als volgt:

Meer is geraamd voor: Kosten van het Departement f 5013; Arbeid f 20 700; Arbeidersverzekering f 1 863 644 (hieronder is begrepen de f 2 000 000 hoogere uitkeering aan het Invaliditeitsfonds); Handel en Nijverheid f 34 237, en Verklingsverzekering en Arbeidsbemiddeling f 25 720.

Darantegeen is minder geraamd voor de afdeling Volksgezondheid f 588 585, waarvan f 320 000 voor bijdragen aan gemeenten ingevolge de Vleeschkeuringwet, f 637 000 voor bevordering van woningbouw (door premieverleening) en f 100 000 wegens gevallen van de kosten der Huurcommissiewet. Hiertegenover staat op deze afdeling o. m. een verhooging van f 100 000 voor subsidies tot bestrijding der tuberculose en f 14 900 voor de Rijkskweekscholen voor vroegetrouwen.

Verder is de Afdeling Pensioenen, wachtgelden, enz. f 199 915 lager geraamd, voornamelijk voor uitgaven, voortvloeiende uit de afschaffing van den portvrijdom.

De verhooging van *Hoofdstuk XI* met f 316 237 is als volgt over de afdelingen verdeeld: Meer is geraamd voor Kosten van het Departement f 24 775; Uitgaven ten behoeve van Suriname f 434 633, en Pensioenen en wachtgelden f 3258. Darantegeen is f 146 429 minder uitgetrokken voor Uitgaven ten behoeve van Curaçao.

Inkomsten.

Aan het hierna volgend gespecificeerd overzicht der verschillende middelen veroorlooft de ondergeteekende zich een enkele algemeene opmerking ter toelichting te doen voortgaan.

In de laatste jaren heeft de opbrengst van de meeste der middelen A—F de raming in somtijds vrij belangrijke mate overtroffen. Ofschoon uiteraard een opbrengst boven de raming een gelukrijker en beter verschijnsel is dan een opbrengst daar beneden, behoort toch naar een zoo juist mogelijke raming gestreefd te worden, ook omdat een voortdurende overschrijding, in verband met de onjuiste suggestie die zij schept en de behoeften die zij kan opwekken, een aan het doel tegenovergestelde werking zou kunnen hebben en in plaats van tot een voorzichtig financieel beleid tot het tegendeel daarvan zou kunnen voeren.

De ondergeteekende heeft daarom ten aanzien van die middelen A—F, die niet volgens kohieren worden geheven, thans deze gedragstijl gevolgd, dat hij de opbrengst over 1926 heeft verhoogd met 12/7 van het accres dat volgens de middeleninstaten in de eerste zeven maanden van 1927 is ontvangen en heeft verminderd met 12/7 van het déres over die zeven maanden. De aldus geschatte opbrengst over 1927 kan veilig als raming voor 1928 worden aangevaard, aangezien daarbij een even-tueel accres van 1928 buiten beschouwing wordt gelaten.

Behalve voor de middelen, die volgens kohieren worden geheven, kan deze methode intusschen ook niet worden toegepast voor die middelen, die aan groote schommelingen onderhevig zijn of in de eerste zeven maanden van 1927 door toevallige omstandigheden abnormaal hoog zijn geweest. Dit geldt met name voor de successierechten en de dividendenbelasting, bij elk waarvan de opbrengst mitsdien een viermaal miljoenen lager is geraamd dan wattoe bij toepassing van de beschreven methode zou zijn gekomen (wat de successiebelasting aangaat, afgezien van de vermindering ingevolge de tariefwijziging).

In de tweede plaats moge er de aandacht op worden gevestigd, dat de verlagings der inkomstenbelasting met f 15 miljoen — waarop aan het eind van deze nota wordt teruggekomen — reeds in de onderstaande raming is verwerkt. Aangezien voor 1928 op een accres van f 2 miljoen kon worden gerekend, is de opbrengst dier belasting per saldo f 13 miljoen lager geraamd.

De middelen en inkomsten ter bestrijding der uitgaven zijn in totaal geraamd op f 651 581 149,41, waarin bhikens de hierachter gegeven specificatie begrepen is aan buitengewone ontvangsten f 56 341 051,20, zoodat voor gewone ontvangsten bhikt f 595 240 098,21, tegen f 603 901 717,86 voor 1927.

De middelen, welke opbrengst in de maandelijksche middeleninstaten wordt gepubliceerd (Middelen A—F), zijn opgenomen voor f 465 977 000 tegen f 472 599 600 voor 1927 en zijn dus lager geraamd f 6 622 600.

De overige middelen, voor zoover onder de gewone gerangschikt, zijn geraamd op f 129 263 098,21 tegen f 131 302 117,86

voor 1927 en zijn dus lager geraamd f 2 089 019,65, zoodat de gewone middelen in totaal lager zijn geraamd f 8 661 619,65.

De lagere raming van de Middelen A—F kan als volgt worden gespecificeerd:

<i>Lager</i> zijn geraamd:	
de Personeele belasting	f 5 800 000,—
de Inkomstenbelasting	13 000 000,—
de Invoerrechten	800 000,—
de Belasting op Speelkaarten (vervalt in de raming voor 1928, dus minder)	90 000,—
het Essaailoon (vervalt in de raming voor 1928, dus minder)	1 000,—
de Belasting op rijwielen	5 625 000,—
de Successierechten	5 000 000,—
de Domeininkomsten	160 000,—
de Opbrengst der Staatsloterij	5 000,—
de Opbrengst voor de uitgegeven akten voor de jacht en visscherij, enz.	2 000,—
<hr/>	
Totaal lager	f 30 483 000,—

Hooger zijn geraamd:

de Grondbelasting	f 704 400,—
de Vermogensbelasting	1 800 000,—
de Dividend- en Tantiëmebelasting	6 000 000,—
het Statistiekrecht	300 000,—
de Accijns op zout	300 000,—
„ „ op geslacht	1 000 000,—
„ „ op wijn	700 000,—
„ „ op bier	2 500 000,—
„ „ op suiker	2 000 000,—
„ „ op tabak	600 000,—
de Zegelrechten	5 000 000,—
de Registratierechten	1 500 000,—
de Inkomsten van vaarten enz.	56 000,—
en de Loodsgelden	1 400 000,—
<hr/>	
Totaal hooger	f 23 860 400,—

Blijft derhalve lager f 30 483 000,— — f 23 860 400,— = f 6 622 600,—.

Van de onder de tweede groep opgenomen middelen zijn *lager* geraamd ¹⁾ de volgende posten:

Aandeel van Ned. Oost-Indië in de renten en kosten van de Nat. Schuld	f 94 508,—
Rente van kasvoorschotten aan Ned. Oost-Indië	1 040 000,—
Rente van kasvoorschotten aan Suriname en Curaçao	60 000,—
Rente van voorschotten voor woningbouw met premie	360 000,—
Rente van voorschotten aan het Zilverzee-fonds	93 800,—
Rente van voorschotten aan vreemde Mogendheden en van andere door den Staat verleende voorschotten	2 247 100,—
<hr/>	

¹⁾ Ramingsverschillen beneden f 30 000 zijn niet vermeld.

Aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie	f 100 000,—
Uitkeeringen van premiën door het Staatsbedrijf der P.T.T.	46 630,—
Kanselarijrechten	120 000,—
Schadevergoeding door de Chinese Regeering (vervalt in de raming voor 1928, dus minder)	76 000,—
Inkomsten voortvloeiende uit den arbeid in de gevangenissen en in de Rijkswerkinrichtingen	39 000,—
Baten voortvloeiende uit het beheer van de Rijkskranningsgestichten	104 162,—
Baten voortvloeiende uit de keuring van vooruitvoer bestemd vleesch	300 000,—
Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Technische Hoogeschool, benevens inschrijvingsgelden	36 000,—
Bijdragen van gemeenten in de kosten van Rijks Hoogere Burgerscholen en bijdragen van gemeenten in de stichting van Rijks Hoogere Burgerscholen	116 707,—
Aandeel van Ned. Oost-Indië in den vlootbouw	724 445,—
Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen betreffende het Dept. van Marine	139 200,—
Bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken	234 623,—
Teruggaaf van de uit de Staatsbegroting bestreden kosten der Rijkspostspaarbank	183 510,—
Winst van het Staatsbedrijf der P.T.T.	493 235,—
Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen betreffende het Dept. van Waterstaat	163 000,—
Baten, voortvloeiende uit de keuring van voor invoer bestemd vleesch	700 000,—
Andere ontvangsten betreffende het Dept. van Arbeid, H. en N.	337 000,—
Teruggave door Ned. Oost-Indië van de uitgaven wegens traktementen, toelagen, wachtgelden en uitkeeringen aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds van het personeel van het technisch bureau bij het Dept. van Koloniën enz. (vervalt in de raming voor 1928, dus minder)	322 040,—
Totaal lager	f 8 136 060,—

Daarentegen zijn *hooger* geraamd ¹⁾:

Aandeel van den Staat in de winsten der Nederlandsche Bank	f 350 000,—
Rente van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet	1 900 000,—
Rente van kapitalen verstrekt aan de Artillerie-Inrichtingen	30 000,—
Rente van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie	252 300,—
Aandeel van Ned. Oost-Indië in de aflossing van Nat. Schuld	97 809,—
Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet	500 000,—

¹⁾ Ramingsverschillen beneden f 30 000 zijn niet vermeld.

Aflossing van tweede hypotheke inzake Woningbouw	f	50 000,—
Opbrengst van ter griffie betaalde boeten enz. (in strafzaken) en gestorte waarde van verbeurd verklaarde voorwerpen		84 500,—
Griffierechten		41 300,—
Gerechtelijke boeten		100 000,—
Opbrengst van de <i>Ned. Staatscourant</i> , het Verslag der <i>Handelingen</i> van de Staten-Generaal, enz.		49 000,—
Baten voortvloeiende uit het beheer van 's Rijks Seruminrichting te Rotterdam		171 000,—
Baten voortvloeiende uit de uitvoering van de Bioscoopwet (nieuwe post in 1928, dus méér)		104 000,—
Bijdragen voor het volgen der lessen aan de Rijksuniversiteiten, benevens inschrijvingsgelden		95 000,—
Terugbetaling door bijzondere lagere scholen ter zake van hetgeen door hen volgens art. 97 der wet tot regeling van het lager onderwijs, te veel is genoten		150 000,—
Bijdragen van het personeel, ressorteerende onder het Dept. van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, voor eigen pensioen en voor weduwen- en weezenpensioen		69 900,—
Vergoeding door België wegens verbetering der verlichting van de Westerschelde		52 000,—
Verjaarde renten		100 000,—
Kosten van vervolging ter zake van middelen waarvan de invordering is opgedragen aan de ambtenaren der directe belastingen en accijnzen		400 000,—
Leges aan de Schatkist vervallen		60 000,—
Ontvangsten wegens verrichtingen betrekkelijk de hypotheke		60 000,—
Geconsigneerde gelden, waarvan het recht van uitkeering in 1928 vervalt		237 000,—
Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen betreffende het Dept. van Oorlog		100 000,—
Andere ontvangsten betreffende het Dept. van Waterstaat		63 100,—
Ontvangsten voortvloeiende uit de Octrooiwet 1910		40 000,—
Uitkeering aan het Rijk ingevolge de Woningnoodwet 1918		50 000,—
Aandeel van gemeenten in de normale subsidiën aan werkloozenkassen, ingevolge het Werkloosheidsbesluit 1917		75 000,—
Teruggaaf door Ned. Oost-Indië van:		
a. de kosten van het Commissariaat voor Indische Zaken b/h Dept. van Koloniën f 622 000 (nieuwe post in 1928, dus meer);		
b. pensioenen en wachtgelden ten laste van Ned. Oost-Indië komende f 33 300, te zamen ...		655 300,—
		<hr/>
Totaal hooger	f	5 937 208,—
Totaal lager		8 136 060,—
		<hr/>
dus tweede groep minder	f	2 198 852,—
tweede groep werkelijk minder		2 039 019,—
		<hr/>
Verschil	f	159 833,—
		<hr/>

welk verschil is ontstaan doordat, ter wille van de beknoptheid, de posten met ramingverschillen beneden f 30 000 zijn weggelaten.

Als **buitengewone uitgaven** zijn aangemerkt:

A. *Waterstaatswerken* (Hoofdstuk IX).

Kosten van de kanalisatie van de Maas in Limburg

f 1 902 250,—

Aanleg van het Julianakanaal 4 400 000,—

f 6 302 250,—

waarvan in 1928 een bedrag

van

3 000 000,—

naar den gewonnen dienst wordt

overgebracht.

Blijft voor buitengewone uitgaven f 3 302 250,—

Uitkeering aan het Zuiderzeefonds voor den afsluitdijk, waarvan op „buitengewoon” wordt gebracht

5 000 000,—

B. *Spoorwegen* (Hoofdstuk IX).

Aanleg van een spoorweg van Gouda over Boskoop naar Alphen

1 000 000,—

Aanleg van een spoorweg van Schaesberg over Kerkrade en Spekholzerheide naar Simpelveld

1 700 000,—

C. *Staatsmijnen* (Hoofdstuk IX).

Uitkeering aan het Staatsmijnbedrijf wegens verstreking van kapitaal

3 000 000,—

D. *Domeinen*.

Kosten van bedijking, landaanwinning, als mede toegankelijkmaking van domeingronden (Hoofdstuk VII B)

12 540,—

Aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het Staatsboschbezit (Hoofdstuk V)

35 000,—

E. *Muntwezen* (Hoofdstuk VII B).

Uitgaven van het Muntwezen

3 000 000,—

F. *Nationale Schuld* (Hoofdstuk VII A).

Het verschil tusschen een 15-jarige en een 40-jarige annuïteit over het deel der Leening 1919 (na aftrek van de extra-aflossing), waarvan rente en aflossing zijn gebracht ten laste van Hoofdstuk VII A der Staatsbegroting ...

6 455 000,—

Versterkte aflossing van Staatsschuld

180 273 000,—

Een deel van de aflossing der Staatsschuld, voor zoover gestoken in de Staatsmijnen, zoolang het bedrijf de afschrijving in nieuwe uitbreiding vastlegt

780 000,—

G. *Uitkeering uit de reserve van het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie* (Hoofdstuk VII B)

6 000,—

H. *Voorschotten* (Hoofdstuk VII B).

Voorschotten ingevolge de Woningwet

8 000 000,—

Voorschotten voor de verstreking van gelden onder waarborg van tweede hypotheek ...

800 000,—

Voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet

1 250 000,—

Voorschot aan het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie	f 4 071 467,—
Voorschotten voor den aanleg van drinkwaterleidingen	230 000,—
Verstreking van kapitaal aan het Zuidereezonds	8 746 500,—
Voorschot aan het Wegenfonds	1 995 000,—
Totaal	f 229 656 757,—

Buitengewone ontvangsten.*Inkomsten uit spoorwegen.*

Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 30 000,—
---	------------

Domainen.

Kooprijzen van Domeinen	1 100 000,—
-------------------------------	-------------

Muntwezen.

Ontvangsten in zake het Muntwezen (rente van kapitaal van het Muntfonds)	2 000 000,—
--	-------------

Aflossing van voorschotten.

Aflossing voorschot aan het Tiendfonds ..	555 000,—
Idem aan de Handelskamer	77 000,—

Idem aan de Kweekschool voor vreedvrouwen te Heerlen	9 951,20
Idem aan de Algemeene Landsdrukkerij ..	5 100,—

Idem aan het Staatsmuntbedrijf	20 000,—
Idem aan het Staatswisselshavenbedrijf ..	23 000,—

Idem wegens aanleg van drinkwaterleidingen	1 000,—
Idem aan de Vereeniging tot het houden van jaarbeurzen in Nederland	20 000,—

Extra-aflossing van voorschotten.

Extra-aflossingen van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet	4 000 000,—
---	-------------

Extra-aflossingen van voorschotten voor woningbouw met premie	1 000 000,—
---	-------------

Uitkeering saldo N. U. M.

Uitkeering van een gedeelte van het batig saldo der Nederlandsche Uitvoer Maatschappij in liquidatie	47 500 000,—
--	--------------

Totaal f 56 341 051,20

Stelt men de ramingen der ontvangsten en uitgaven tegenover elkaar, dan blijkt dat geraamd wordt:

Totaal.	f 229 656 757,—	f 169 899 102,59	f 173 315 705,50
Buitengewone dienst.	f 591 823 495,—	f 561 823 495,—	f 595 240 098,21
Uitgaven	f 821 430 252,—	f 651 581 149,41	f 563 411 051,20
Ontvangsten	f 169 899 102,59	f —	f —
Batig saldo	f —	f —	f 3 416 603,21
Nadeelig saldo	f —	f —	f —

Het nadeelig slot van den buitengewonen dienst is belangrijk hooger ten gevolge van de ten laste van Hoofdstuk VII A komende buitengewone aflossing:

1°. van de leening 1923 A, bedragende ... f 97 098 000,—
 2°. van de leening 1923 B, bedragende ... 83 175 000,—

dus in totaal bedragende f 180 273 000,—

waartegenover in deze begrooting als ontvangst alleen is geraamd de uitkeering van de N.U.M. ten bedrage van f 47 500 000, zoodat deze aflossing het nadeelig saldo van den buitengewonen dienst voor 1928 verhoogt met f 132 773 000.

Schakelt men dezen factor uit, dan bedraagt derhalve het nadeelig saldo van den buitengewonen dienst f 173 315 705,80 — f 132 773 000 = f 40 542 705,80.

Bij het batig slot van den gewonen dienst van f 3 416 603,21 moge het volgende worden aangeteekend.

Gelijk reeds ten vorigen jare in uitzicht werd gesteld, heeft de Commissie-VAN VUUREN thans rapport uitgebracht over de maatregelen, welke getroffen moeten worden ter saneering van het Pensioenfonds. Ondergeteekende heeft zich met dat rapport in zooverre vereenigd, dat hij een wetsontwerp zal indienen, waarbij — naast andere technische wijzigingen der Pensioenwet 1922 — de verplichting, bedoeld in de artikelen 157 en 166 dier wet, wordt opgeheven en ter vervanging van deze verplichting een jaarlijksche vaste bijdrage van den Staat aan het Pensioenfonds wordt vastgesteld, voorloopig bedragende f 34 500 000.

In aansluiting aan den termijn, genoemd in de evengenoemde wetsartikelen, zal, zoo bedoeld ontwerp tijdig tot stand komt, deze bijdrage ingaan op 1 Juli 1928, zoodat de begrooting van dat jaar alsdan nog belast zal moeten worden met de helft van het verschil tusschen f 34 500 000 en het totaal der bedragen op de verschillende hoofdstukken krachtens meergenoemde artikelen der Pensioenwet 1922 uitgetrokken. Dit totaal bedraagt f 28 141 322, zoodat de uitgaven voor 1928 nog zullen stijgen met $\frac{1}{2} \times f 6 358 678 = f 3 179 339$.

Het batig saldo zal hiertoe de gelegenheid bieden.

Zooals uit het op bladz. 12 aangeteekende reeds blijkt, is het overschot van ruim f 3 miljoen verkregen ondanks een in de raming bereids verwerkte verlaging der inkomstenbelasting.

Te gelijk met deze Nota zal de Kamer het desbetreffende wetsontwerp bereiken. Het heeft de strekking, de bedoelde belasting voor alle aangeslagenen met ongeveer $\frac{1}{5}$ te verminderen.

Reeds meermalen heeft de ondergeteekende als zijn meening uitgesproken, dat de hoogte, waartoe de belastingen en tarieven hier te lande zijn opgevoerd, één der voornaamste oorzaken is van de duurte van ons land en één der ernstigste belemmeringen op den weg naar het economisch herstel. De toestand, waarin wij te dien aanzien een tijdlang verkeerd hebben, kan niet strafeloos op den langen duur bestendig blijven. Wat de spoorwegen de posttarieven betreft, is reeds in den loop van het vorige en van dit jaar achtereenvolgens eenige beterschap ingetreden. Ook met de belastingverlaging is een bescheiden begin gemaakt. Het is noodig, te dier zake een nieuwen stap te doen. Zonder twijfel is ook nu nog juist — wat ten vorigen jare verklaard werd —, dat de moeilijkheden, waarmede, ondanks menig gunstig gegeven, ons land in economisch opzicht nog zoo veelszins te worstelen heeft, in den abnormaal hoogen belastingdruk voor een groot deel haar verklaring vinden. De Regeering heeft zich dan ook verplicht geacht er naar te streven, dat het accres der middelen in hoofdzaak voor belastingverlaging kon bestemd worden. Zij ziet hierin eenerzijds de onmisbare voorwaarde voor een duurzame herleving der welvaart, d. w.z., voor een doeltreffende, immers *natuurlijke* verruiming der werkgelegenheid, anderzijds het krachtigste en meest werkzame middel tot bestrijding van de belastingvlucht, al kan deze daarnaast op andere wijze worden tegengegaan.

Het is deze overtuiging, welke de Regeering reeds in de verklaring, waarmee zij op 11 Maart 1926 het bewind aanvaardde, als één der voornaamste programapunten deed vooropstellen: belastingverlaging door bezuiniging. Aan dit programapunt wenschende getrouw te blijven, heeft de Regeering zich daarom beijverd, het natuurlijk accres der uitgaven voor een zoo groot mogelijk deel door bezuiniging op te vangen, opdat het accres der middelen in gelijke mate tot verlichting van druk zou beschikbaar komen. Zij acht deze gedragslijn geboden, niet het minst in het belang van de duurzame voorziening in tal van cultureele en stoffelijke behoeften, welke immers bedreigd wordt bij het opdrogen van de bronnen onzer welvaart. Wie in dezen tijd hier te lande welvaartspolitiek wil voeren, moet er in de eerste plaats op bedacht zijn, den belastingdruk terug te brengen tot een peil, dat niet al te ver verwijderd ligt van datgene, dat wordt aangetroffen bij de volken, te midden waarvan het onze leeft en werkt.

Wat de algemeene toelichting op de begrooting voor 1928 betreft, zou met het bovenstaande kunnen worden volstaan. De ondergeteekende zou echter niet volledig zijn, zoo hij er niet eenige opmerkingen aan toevoegde omtrent het verder perspectief der Staatsfinanciën.

Hij moge dan op den voorgrond stellen, dat het niet zeker is, dat de thans ondernomen belastingverlaging tot het volle bedrag een blijvend effectief aan verlichting zal geven. De verlaging der inkomstenbelasting kost in het aanstaande begrootingsjaar f. 15 miljoen; het budget van 1928 kan dit dragen. Doch zij zal in 1929 een bedrag van f. 5 miljoen méér kosten, daar zij dan over het volle begrootingsjaar werkt. (Zie de Memorie van Toelichting op het betreffende wetsontwerp.) Het is niet onmogelijk, dat deze f. 5 miljoen vóór 1929 door een nieuwe heffing — eene die minder schadelijk is dan de tot de huidige percentages opgevoerde inkomstenbelasting — zal moeten worden gedekt. In zóóver vertoont de situatie van het oogenblik eenige gelijkennis met die tijdens de vorige Millioenennota. De toenmaals ahangige belastingverlaging ging door onder het vooruitzicht, dat een deel van het verlies zou moeten worden opgevangen door de voorgenomen hotelbelasting. Op bladz. 17 der toenmalige Millioenennota werd de totstandkoming dier belasting als vaststaande aangenomen, terwijl de daarnaast staande weelderigter verteringsbelasting tot „een later tijdstip” werd verschoven, waarop zij „hopelijk zou kunnen dienen om verdere verlaging van andere, schadelijker, heffingen mogelijk te maken”. Intuschen werd in den loop van het jaar 1927 ook van de behandeling der hotelbelasting afgezien, wijl zij niet noodig bleek. De haar toegedachte functie werd overgenomen door het accres der middelen.

Met de mogelijkheid van een nieuwe heffing vóór het volgend begrootingsjaar (1929) zal ook nu moeten worden gerekend. Het zal er dan vanzelf eene zijn die, in de reeds vroeger voorgenomen lijn, overtollige uitgaven treft. Boven de huidige overbelasting der *inkomsten* zal deze uit economisch oogpunt te verkiezen zijn, al zal omtrent den juisten vorm eventueel nader beraad en overleg noodig wezen.

Uit het voorafgaande volgt, dat de voorgenomen belastingverlaging, wat betreft de finale verlichting van druk die zij brengen zal, hetzelfde karakter draagt als die welke ten vorigen jare ahangig was: slechts onder een gunstige constellatie zal zij tot volle ontplooiing komen. Het voordeel van een zoodanige elastische verlaging in dezen tijd is, dat de groei der middelen automatisch het meest nuttige emplooi vindt.

De mogelijkheid eener nieuwe heffing, als waarvan sprake was, mag te minder uit het oog worden verloren, nu het budget van 1929, ook bij de strengst mogelijke beperking, met eenige nieuwe uitgaven zal worden bezwaard. Genoemd mogen daarvan worden de f. 4,2 miljoen, waarmee de bijdrage aan het Invalliditeitsfonds in dat jaar zal moeten worden verhoogd (het wettelijk eindpunt der verhoogingen zal daarmee bereikt zijn); de f. 1 miljoen, waarmee de saneering der waterstaatsuitgaven zal moeten worden voortgezet, en de ruim f. 3 miljoen verdere

saneering van de pensioenuitgaven. Bovendien zal het herstel van den 7-jarigen leerplicht, hetwelk tegen 1 Juli 1928 in het voornemen ligt, in 1929 naar berekening f 2,8 miljoen vorderen. Derhalve te zamen f 11 miljoen.

Ongetwijfeld zal het, bij een voortgezet sober beheer, moeten gelukken een deel van deze f 11 miljoen, naast het normaal accres der uitgaven, op te vangen door verlaging elders. Evenzeer als het ditmaal mogelijk is gebleken, zonder beteekenende verhooging van het eindcijfer, de bijdrage aan het Invaliditeitsfonds met f 2 miljoen te verhoogen; de saneering van de watersstaatsuitgaven met f 1 miljoen voort te zetten en die van de pensioenuitgaven met f 3 miljoen aan te vangen; de uitkeering aan het Wegenfonds met f 2 miljoen te versterken, en de f 1½ miljoen te vinden, waarmee de gewone dienst ten behoeve der Zuiderzeewerken zwaarder moest worden belast. Afgezien van het gewone accres der uitgaven, waaronder b.v. meer dan f 2 miljoen aan pensioenlasten.

Maar het onderstaande behoort daarbij niet uit het oog te worden verloren.

Het voor 1928 verkregen resultaat is, gelijk boven reeds aangeduid, mede beïnvloed door een daling van de uitgaven voor den dienst der Staatsschuld, welke een volgend jaar zich waarschijnlijk niet in dien omvang zal kunnen voortzetten. In de onderhavige begroting vindt zij nl. haar oorzaak in tweeërlei: 1°. de vermindering der vlottende schuld; 2°. de voortgenomen aflossing, met gedeeltelijke conversie, van een tweetal 6 pct. leeningen. Slechts van den tweeden factor staat vast, dat hij in 1929 een nieuwe bate zal brengen. De termijnen van rentebetaling en gewone aflossing zijn immers van dien aard, dat de besparing, uit den voortgenomen maatregel voortvloeiende, slechts voor de helft aan 1928 ten goede zal komen; de andere helft zal eerst het budget van 1929 verlichten. Op den eerstgenoemden factor daarentegen valt in 1929 niet te rekenen.

Alles te zamen genomen blijkt dus wel, dat een streng voortgezette beperking der uitgaven de voorwaarde is; waaronder de huidige, zeer urgente, belastingverlaging wordt ter hand genomen. Waar haar economische noodzakelijkheid niet te misskennen valt, vertrouwt de ondergeteekende, dat op voldoende medewerking om haar financieele mogelijkheid te bewaren, niet tevergeefs een beroep zal worden gedaan. Ook zoo een compenserende nieuwe heffing, als waarvan boven sprake was, tegen 1929 noodig zal blijken, zoo meent hij, dat deze toch niet dan bij zeer onverwachten tegenslag een bedrag van f 5 miljoen — het in dat jaar te lijden verlies aan inkomstenbelasting — zal behooren te overschrijden.

Onder de bovengenoemde nieuwe uitgaven, waarmee in de toekomst het budget onvermijdelijk zal worden belast, zijn niet opgenomen uitgaven voortvloeiende uit de herziening van de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten.

Bij de naar het inzien van den ondergeteekende juiste opvatting van die herziening bestaat daartoe ook geen reden.

Hij is van meening, dat die herziening, in welke richting zij ook tot stand zal komen, onder de huidige omstandigheden nooit zal mogen beteekenen, dat de gezamenlijke in ons land te dragen publieke lasten er door worden verhoogd; of, wat in den grond hetzelfde is, er hooger door *blijven* dan zonder die herziening het geval had behooven te zijn.

Verhooging — of, wat in tendenz hetzelfde is, niet-verlaging — van een Rijksbelasting ten bate van de gemeenten, is daarom onder de huidige omstandigheden slechts dan te rechtvaardigen, wanneer de waarborg bestaat, dat door dien maatregel het totaal der gemeentelijke heffingen zal dalen.

Men kan hetzelfde aldus zeggen: de herziening der financieele verhouding mag niet meebrengen een zwaarder druk op de gezamenlijke contribuabelen, maar slechts een betere verdeling van den druk tusschen de contribuabelen onderling.

Indien op dit oogenblik een belastingverlaging, waarvoor overigens de mogelijkheid geschapen is, met het oog op de komende herziening werd achterwege gelaten, dan zou die herziening, zelfs reeds vóórdat zij tot stand kwam, werken als een verzwarend van druk op de bevolking.

Dit is reeds op zich zelf onaannemelijk, afgezien nog van de waarschijnlijkheid, dat de aldus gekweekte middelenreserve verdwenen zou zijn vóórdat de herziening haar beslag had gekregen.

Op welk oogenblik dit laatste geschieden zal, is thans uiteraard nog niet met zekerheid te zeggen. Het behoeft intusschen wel geen betoog, dat dit niet binnen enkele maanden het geval zal kunnen zijn. De aan gelegenheid is aanhangig sinds 1903, toen een Staatscommissie werd ingesteld zoowel voor de financiële verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten als voor de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Deze commissie bracht in 1907 haar verslag uit, met dien verstande, dat over de financiële verhouding geen voldoende eenstemmigheid was verkregen en dat alleen in zake de verruiming bepaalde voorstellen werden gedaan. Omtrent dit laatste punt werd dan ook — twee jaren later — in 1909 een Regeeringsontwerp ingediend. Nog elf jaren later, in 1920, werd dit Regeeringsontwerp, gewijzigd in overleg met een Commissie van Voorbereiding, door de Kamers aangenomen. In 1921 werd op voordracht van den ondergeteekende een nieuwe Staatscommissie ingesteld voor het resteerende punt: de financiële verhouding. Zes jaren later werd door die commissie verslag uitgebracht.

Het zou van een ongezonder zin voor historische alliteratie blijken geven, te meenen, dat thans weder twee jaren zullen moeten verstrijken vóór de indiening en daarna weder elf jaren vóór de aanneming van een Regeeringsontwerp.

Integendeel is uit een mededeeling van den ondergeteekende op 18 November jl., tijdens het algemeen begrotingsdebat in de Tweede Kamer (*Handelingen* blz. 585 e.v.), gebleken, dat, nu het verslag der betreffende Staatscommissie in den loop van het huidige kalenderjaar verschenen is, hij het vertrouwen koestert, dat vóór het eind dezer parlementaire periode niet alleen de indiening, maar ook de aanneming door de beide Kamers van het desbetreffende wetsontwerp zal kunnen plaats hebben.

Maar heel veel vlugger zal het dan ook niet gaan. Vooreerst behoort over een dergelijk belangrijk verslag even het publieke licht te spelen. Ook afgezien hiervan, staat niet vast, dat het stelsel der commissie ongewijzigd door de Regeering zal kunnen worden aanvaard. Dankbaar voor de waardevolle gegevens die het verslag bevat, en voor de onschatbare diensten die het bewijst ter oriëntering op het met zooveel voetangels bezaaide terrein, moet de Regeering zich toch voorbehouden de gedane voorstellen zelfstandig te toetsen. Na de indiening van het Regeeringsontwerp zal vervolgens ook aan de Kamers een redelijke tijd van beraad moeten gelaten worden, al zal deze hopelijk korter kunnen duren dan de elf jaren welke destijds voor het verruimingsontwerp noodig bleken.

Overigens volgt uit het voorafgaande reeds, dat, zoo eerlang, in gemeen overleg met de Kamers, een waarlijk doeltreffende regeling tot stand komt, d.w.z. een zoódanige waardoor een blijvende en afdoende daling van de gezamenlijke gemeentelijke lasten wordt gewaarborgd, de stand van het Rijksbudget geen beslissenden factor voor de inwerkingtreding zal behoeven te vormen, daar het alsdan economisch te verantwoorden zal zijn, desverreicht de regeling uit nieuwe, met deze bestemming in het leven te roepen, middelen te financieren. Niet een verzwaring, maar een juistere verdeling, van druk zal dan het resultaat zijn.

Ten slotte veroorlooft de ondergeteekende zich nog eenige mededeelingen te doen omtrent den stand der kas.

De kaspositie was op 15 September jl. als volgt:

Verplichtingen:

Schatkistbiljetten	in omloop f	58 720 000,—
Schatkistpromessen	„	17 270 000,—
		<hr/>	
Tijtstaand schatkistpapier	 f	75 990 000,—
Zilverbons in omloop		11 912 138,—

Renteloos voorschot door de Nederlandsche Bank verstrekt	f 754 025,86
Schuld aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, in rekening-courant	30 384 198,34
Schuld aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij, in rekening-courant	1 160 000,—
Schuld aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, in rekening-courant	3 327 666,24
Schuld aan Kamers van Koophandel, Werkloozenkassen en de Nutsspaarbank	4 726 336,82
Schuld aan het Weduwen- en Weezenfonds voor de Geëmployeerden tot het Algemeen Bestuur behoorende	630 121,34
	<hr/>
	f 128 884 486,60

Vorderingen:

Voorschot aan Nederl. Oost-Indië verstrekt	f 5 635 034,47
Voorschot aan Suriname verstrekt	10 413 018,72
Voorschot aan Curaçao verstrekt	140 651,84
	<hr/>
Voorschotten aan de koloniën verstrekt	16 188 705,03
Voorschotten opult. Augustus j.l. verstrekt aan de gemeenten, ingevolge de artt. 243h en 263 der Gemeentewet	26 641 522,95
Kasvorderingen op het buitenland:	
a. Duitschland, Krediet	
A	f 327 544,54
Krediet B ...	95 690 503,17
b. Oostenrijk	16 760 534,10
c. Polen	7 912 832,70
d. Reliefkredieten aan andere Staten	143 071,14
	<hr/>
	120 834 485,65
Saldo-tegoed der postrekeningen van Rijkscomptabelen	11 738 019,87
Saldo-tegoed van het Rijk bij de Bank voor Nederlandsche Gemeenten	258 822,89
Vordering op het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen, in rekening-courant	3 120 348,03
Vorderingen op andere instellingen, in rekening-courant	185 000,—
	<hr/>
	178 966 904,42
	<hr/>
	f 50 082 417,82

Uit het vorenstaande blijkt, dat op genoemden datum de kasvorderingen de verplichtingen met rond f 50 millioen overtroffen, zoodat ten behoeve van 's Rijks huishouding geen vlottende schuld was aangegaan. Hierbij dient evenwel in aanmerking te worden genomen de verplichting van de schatkist tegenover het Leeningfonds 1914 uit hoofde van het in 's Rijks kas berustende saldo van dat fonds.

Voorts zij nog opgemerkt, dat bij de Nederlandsche Bank rechtstreeks geen schatkistpapier is ondergebracht.

Bijlage A.

Overzicht van de STAATSONTVANGSTEN over de diensten 1907 tot en met 1926.

DIENSTJAREN.		Gewone ontvangsten.	Bijdrage uit het fonds der kooprijzen van domeinen.	Buitengewone ontvangsten.	T O T A L.		
1907	f	183 015 599,67 ⁵	f	300 000,—	f	219 533,84	183 535 133,01 ⁵
1908		182 492 195,38 ⁵		200 000,—		798 737,78	183 490 933,16 ⁵
1909		189 179 088,40 ⁵		400 000,—		1 723 600,43	191 302 688,83 ⁵
1910		198 630 497,—		600 000,—		861 827,82	200 092 324,82
1911		203 680 170,32		1 000 000,—		922 577,72 ⁵	205 602 748,04 ⁵
1912		211 305 137,82 ⁵		500 000,—		1 596 129,11	213 401 266,93 ⁵
1913		223 507 379,52 ⁵		200 000,—		3 715 285,71	227 422 665,23 ⁵
1914		224 910 389,07 ⁵		400 000,—		20 260 921,65 ⁵	245 571 310,73
1915		221 643 336,19 ⁵		600 000,—		41 248 202,93 ⁵	263 491 539,13
1916	(2)	296 200 275,72 ⁵		600 000,—		13 178 282,66 ⁵	309 978 558,89
1917	(3)	524 138 812,58 ⁵		600 000,—		10 038 246,24	534 777 058,82 ⁵
1918	(4)	548 926 173,81 ⁵		250 000,—		11 909 662,01 ⁵	561 085 835,83
1919	(5)	686 307 738,29 ⁵		150 000,—		8 591 424,71	695 049 163,— ⁵
1920	(6)	798 678 881,52 ⁵		150 000,—		11 962 333,95 ⁵	810 791 715,48
1921	(7)	703 589 983,72 ⁵		250 000,—		5 405 103,66	709 245 087,38 ⁵
1922	(8)	646 243 947,30 ⁵		1 500 000,—		14 568 464,20 ⁵	662 312 411,51
1923	(9)	617 444 504,91		1 000 000,—		40 752 714,37 ⁵	659 197 219,28 ⁵
1924	(10)	613 813 916,42 ⁵		1 150 000,—		29 628 936,39 ⁵	644 592 852,82
1925 (1)		641 151 328,79	*			39 600 500,80	680 751 829,59
1926 (1)		671 781 614,16				37 495 056,29	709 276 670,45
Totaal van de buitengewone ontvangsten				f	294 478 041,81 ⁵		

- (1) Voorloopige uitkomsten.
(2) Waaronder f 33 409 939,84 wegens „Crisisontvangsten* in 1916.
(3) " " 219 833 772,35⁵ " " " 1917.
(4) " " 219 868 038,01 " " " 1918.
(5) " " 219 948 375,08 " " " 1919.
(6) " " 184 933 628,70 " " " 1920.
(7) " " 95 236 895,43 " " " 1921.
(8) " " 47 215 910,98 " " " 1922.
(9) " " 19 849 550,32 " " " 1923.
(10) " " 3 315 138,08 " " " 1924.

*) In verband met een door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen conclusie van het verslag der Commissie voor de Staatsuitgaven (Gedr. Stukken, Zitting 1923-1924, 241) is het Fonds der kooprijzen van Domeinen opgeheven. Dientengevolge is de bijdrage uit het Fonds vervallen en worden deze kooprijzen van af 1925 rechtstreeks onder de Rijksmiddelen verantwoord. Ze zijn in de kolom der buitengewone ontvangsten opgenomen

Uiteenzetting van de buitengewone ontvangsten.

1907.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	31 483,10
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		175 004,64
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet		364,24
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		12 681,36
		f	219 533,34
1908.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	33 122,31 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		639 237,95
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet		2 333,36 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		1 455,71
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ¹⁾		122 588,44
		f	798 737,78
1909.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		205 685,06 ⁵
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		27 203,52
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		1 188 185,33
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet		7 021,09 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		7 206,42
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ²⁾		288 299,—
		f	1 723 600,43
1910.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		150 876,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		31 004,70
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		240 422,49
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet		20 513,38 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		51 196,24 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ³⁾		367 815,—
		f	861 827,82
1911.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		106 809,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		34 591,85 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		226 185,58 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet		36 453,03 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		24 608,25
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ⁴⁾		493 930,—
		f	922 577,72⁵
1912.	Bijdrage van het waterschap N.-O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		137 727,26 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		33 567,36
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen		320 151,44 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		441 701,01 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet		51 317,42
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		13 941,60 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ⁵⁾		597 723,—
		f	1 596 129,11

¹⁾ 1/10 der buitengewone uitgaven over 1907.

²⁾ Idem over 1907 en 1908.

³⁾ Idem over 1907—1909.

⁴⁾ Idem over 1907—1910.

⁵⁾ Idem over 1907—1911.

1913.	Baten van het Muntwezen	f 1 250 000,—
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	30 195,66
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	447 998,15 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	1 023 418,45 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet	73 675,71 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	26 017,48
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ¹⁾	888 401,70
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan de Artillerie-Inrichtingen.	25 578,54 ⁵
		<hr/>
		f 3 715 285,71
1914.	Baten van het Muntwezen	f 18 549 585,31
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	50 779,76 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	473 003,72
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet	116 555,78
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	77 687,37 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ²⁾	993 309,75 ⁵
		<hr/>
		f 20 260 921,65 ⁵
1915.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 15 587 159,77 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	33 504,16
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	448 884,36 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	1 256 609,33 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 38 der Woningwet	161 581,23 ⁵
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot, verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied	85 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	67 209,50 ⁵
	Idem aan het Staatsmuntbedrijf	30 578,61 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden verleend	23 344 825,—
	Storting door de Rijkspostspaarbank van de contante waarde der pensioenrechten der ambtenaren op 1 Januari 1915	264 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	18 850,94 ⁵
		<hr/>
		f 41 248 202,93 ⁵
1916.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 6 927 741,03
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	161 965,88
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij, samen	450 431,16
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	1 836 797,11 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet	215 920,22 ⁵
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied	88 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf	19 801,79
	Idem, aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen	2 180 351,18
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden verleend	1 288 186,29 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	9 087,99
		<hr/>
		f 13 178 282,66 ⁵

¹⁾ ¹/₁₀ der buitengewone uitgaven over 1907—1912.

²⁾ Idem over 1907—1913.

1917.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	3 010 209,89
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		347 654,13 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	4	246 065,99
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		274 004,— ⁵
	Idem van voorschotten aan het Tiendfonds		448 893,78 ⁵
	Idem, van het voorschot verstrekt aan de vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		786,—
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het		
	Lawagebied		91 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		56 384,99
	Idem, aan het Staatsmuntbedrijf		18 293,—
	Idem, aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen	1	136 306,04 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone omstandigheden verleend		142 000,—
	Uitkeering door Staatsbedrijven, ten behoeve van de vorming eener reserverekening		250 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .		16 648,40
		f	<u>10 038 246,24</u>
1918.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	3 700 000,—
	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „Fonds		
	uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk”		896 508,24
	Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		23 874,24
	Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	5	030 729,13
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		340 755,29
	Idem van voorschotten aan het Tiendfonds		197 691,72
	Aflossing van het voorschot verstrekt aan de vereeniging „De kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		817,44
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het		
	Lawagebied		94 000,—
	Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf		26 292,19
	Idem aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen	1	560 049,48 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone omstandigheden verleend		29 800,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .		9 144,28
		f	<u>11 909 662,01⁵</u>
1919.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	2 110 000,—
	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „Fonds		
	uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk”		934 762,42
	Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		27 803,12 ⁵
	Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	4	479 768,12 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		418 681,43
	Idem van de voorschotten verstrekt aan de vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen.		1 144,89
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het		
	Lawagebied		97 000,—
	Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf		439,95
	Idem aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		60 000,—
	Idem aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		44 608,26 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		394 595,92
	Idem in verband met de buitengewone omstandigheden verleend		12 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		10 620,58 ⁵
		f	<u>8 591 424,71</u>
1920.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	114 000,—
	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „Fonds		
	uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk”		1 019 385,46
	Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		22 948,58
	Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	9	639 072,08
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		711 907,38

Idem van de voorschotten verstrekt aan de Vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen	f	1 190,68
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		60 000,—
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		372 209,75
Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		22 120,025
	<u>f</u>	<u>11 962 833,955</u>

1921. Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	633 500,—
Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk		1 117 378,045
Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		19 296,96
Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		1 907 324,62
Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		1 116 016,66
Idem ingevolge de Landarbeiderswet		1 800,—
Idem van de voorschotten verstrekt aan de vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		919,51
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		60 000,—
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		361 996,325
Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij en overname van den overblijvende inventaris		186 871,54
	<u>f</u>	<u>5 405 103,66</u>

1922. Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	4 232 500,—
Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk		1 164 413,43
Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		17 223,23
Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		4 398 568,07
Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		2 147 187,385
Aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie		29 135,—
Aflossing van voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet		7 849,65
Aflossing van de voorschotten verstrekt aan de vereeniging „De kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		7 497,60
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		30 000,—
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		424 314,255
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen		2 017 071,155
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		68 437,305
Terugbetaling van kapitalen aan het Staatsvisshershavenbedrijf		24 267,125
	<u>f</u>	<u>14 568 464,205</u>

1923. Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	8 550 000,—
Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk		1 212 352,54
Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		19 038,25
Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		10 121 945,98
Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		18 630 994,91
Aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie		1 276 925,875
Aflossing van voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet		47 460,52
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		459 011,605
Terugbetaling van voorschotten verleend voor den aanleg van drinkwaterleidingen		4 948,71
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrichtingen		198 706,575
Terugbetaling van een voorschot verstrekt aan de vereeniging „Maatschappelijk werk bij Zenuwlijden en Krankzinnigheid” te Utrecht		31 329,41
Uitkeering ten behoeve van de vorming van eene reserverekening door het Staatsbedrijf der posten, Telegrafie en Telefonie (postcheque en girodienst)		200 000,—
	<u>f</u>	<u>40 752 714,375</u>

1924. Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	11 464 000,—
Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld ingeschreven ten name van het Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk		1 159 062,88
Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		189 704,10
Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		5 315 220,84

Uitkeering van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie wegens den vrijdom van Spoorwegvervoer	f	4 020 320,07
Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		5 451 685,58
Aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie		1 393 945,28 ⁵
Aflossing van voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet		55 925,36
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		478 091,57
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		14 529,06
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf		9 639,23
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsvisshershavensbedrijf		50 645,07
Terugbetaling van een voorschot verstrekt aan de vereeniging „Maatschappelijk werk bij zenuwlijden en krankzinnigheid” te Utrecht		21 218,64
Terugbetaling van voorschotten, verleend voor den aanleg van Drinkwaterleidingen		4 948,71
	f	29 628 936,39 ⁵

1925. Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	1 151 000,—
Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk		1 433 544,05
Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		45 040,04
Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		4 302 073,70
Aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet	f	5 557 991,24
Extra aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet voor zoover bestemd tot versterkte aflossing van Staatsschuld		898 759,56
Aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie	f	3 681 248,99
Extra aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie voor zoover bestemd tot versterkte aflossing van Staatsschuld		17 546 981,32
Aflossing van voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet		21 228 230,31
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		148 929,82
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		521 824,78
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf		8 193,90
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsvisshershavensbedrijf		27 408,78
Terugbetaling van voorschotten, verleend voor den aanleg van Drinkwaterleidingen		15 130,34
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan de Vereeniging „De Kweekschool voor Vroedvrouwen” te Heerlen		468 907,60
Terugbetaling van een voorschot verstrekt aan de vereeniging „Maatschappelijk werk bij Zenuwlijden en Krankzinnigheid” te Utrecht		16 470,82
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		100,—
Kooprijzen van domeinen		20 000,—
		3 756 895,86
	f	89 600 500,80

1926. Ontvangsten inzake het Muntwezen	f	620 000,—
Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk		1 887 950,85
Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		82 084,51
Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		7 202 670,75
Extra aflossing van voorschotten ingevolge art. 38 der Woningwet		12 950 239,36
Extra aflossing van voorschotten voor woningbouw met premie		12 955 387,12
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		595 088,65
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsvisshershavensbedrijf		13 684,75
Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan de Vereeniging „De Kweekschool voor Vroedvrouwen” te Heerlen		17 638,60
Terugbetaling van een voorschot verstrekt aan de Vereeniging „Maatschappelijk werk bij Zenuwlijden en Krankzinnigheid” te Utrecht		97 153,80
Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		20 000,—
Kooprijzen van domeinen		1 113 207,90
	f	37 495 056,29

(a) Deze sommen splitsen zich als volgt:

	1907.	1908.	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.	1914.	1915.
Kanalisatie van de Maas in Limburg	—	—	—	—	—	—	—	f 28 873,85 ⁵	f 63 413,98 ⁵
Aanleg van het Juhlanakanaal ingevolge de wet van 28 Juli 1921 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 1012)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Verbetering en uitbreiding van de havens te Terheuzen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Waterstaatswerken, voor zoover deze van af 1926 op 'buitengevoon' worden gebracht	f 530 147,33	f 690 246,53	f 905 860,82 ⁵	f 726 497,15 ⁵	f 1 510 551,22	f 1 755 580,90	f 2 886 965,35	f 1 061 401,32	f 389 986,62 ⁵
Aanleg en uitbreiding van internationale en inter-locale telefoonverbindingen en aanleg overneming en uitbreiding van locale telefoonnetten	1 225 884,39	1 657 145,69 ⁵	795 124,24	1 261 152,58 ⁵	1 087 923,70 ⁵	2 406 786,34	1 549 080,59 ⁵	1 974 025,91	—
Uitgaven voor den Staatsmijndienst	1 199 111,62	1 798 748,56 ⁵	2 376 473,40	1 715 026,76 ⁵	1 398 908,73 ⁵	4 279 620,77	4 306 585,15	2 941 791,75	f 2 374 421,96
Rijksopsporing van delfstoffen	—	216 618,19	257 426,96 ⁵	316 961,24 ⁵	247 669,27 ⁵	163 169,23	253 294,09 ⁵	343 089,87	f 252 512,94 ⁵
Terleenversprekking aan de kolonie Suriname tot het aanleggen en exploiteeren van een spoorweg van Paramaribo naar de Suriname-rivier	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan gemeenten ingevolge artikel 38, 1ste lid, der Woningwet	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan gemeenten ingevolge artikel 7, eerste lid, der Landarbeiderswet	807 405,81 ⁵	625 000,—	701 324,26 ⁵	96 263,92	1 841 060,12	3 900 484,59 ⁵	5 321 966,41	7 001 904,75	11 167 430,67
Kosten van bedijking en landaanwinning, alsmede van effening en toegankelijkmaking van domeingronden	243 329,34	829 269,81	1 243 900,42 ⁵	2 017 683,75 ⁵	—	—	—	—	—
Aankoop van onroerend goed voor Domeinen	114 227,57	60 876,69 ⁵	35 193,10	262 029,71 ⁵	85 712,33	12 772,48 ⁵	47 904,04	7 960,38 ⁵	2 760,98
Overneming door Domeinen van onroerende goederen van andere dienstakten	—	—	—	65 743,—	79 968,12 ⁵	28 778,19 ⁵	18 352,92 ⁵	33 567,67	29 120,—
Bouw eener nieuwe Munt	2 817,97	63 231,30	296 261,58 ⁵	142 233,—	24 500,—	5 959,20	—	36 248,91 ⁵	22 900,—
Kosten van het Muntwezen (Afdeling III van hoofdstuk VII B)	—	—	—	80 179,90	41 001,78	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsmuntbedrijf tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Infanterie tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Fonds voor de uitvoering van de Tijdwet 1907 (<i>Staatsblad</i> No. 222)	—	1 385 674,29 ⁵	68 634,27	171 785,47 ⁵	1 061 954,94 ⁵	4 111 771,26 ⁵	3 711 226,74	2 500 000,—	8 947 611,56 ⁵
(**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en aan de Hollandsch IJzeren Spoorweg Maatschappij	—	—	—	—	—	—	—	7 000 000,—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsvisserijshavenbedrijf te IJmuiden tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	151 926,36
Voorschot aan het Bouwfonds voor de Departementen van Binnenlandsche Zaken en Landbouw en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rentdragende voorschotten aan provincien en gemeenten in verband met de buitengewone omstandigheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitkeering uit de reserve van het Staatsvisserijshavenbedrijf te IJmuiden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de Kweekschool voor vroedvrouwen te Heerlen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van aankoop van het Hôtel des Indes	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de Vereeniging tot het houden van Jaarbeuzen in Nederland	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Storting op aandeelen in de N. V. „Centrale Bouwmaterialenvoorziening C. E. V.” te 's Gravenhage	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stortingen in 1918 en volgende jaren wegens deelneming van den Staat in het maatschappelijk kapitaal van de N. V. tot oprichting en exploitatie van een Nederlandsch Hogoven-staal- en walswerk	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan het Weduwenfonds voor de geëxploiteerden tot het Algemeen Bestuur behoorende, Hypothecaire geldleening aan de N. V. tot exploitatie van vaste jaarbeursgebouwen te Utrecht	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Een deel der kosten van nieuwen vlootbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Het verschil tusschen 0,83 pct. en 4,64 pct. van f 200 000 000 der Staatsleening 1919	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan gemeenten ter voorziening in de huisvesting van Rijkspersoneel in verband met den woningnood en ter voorziening in kantoorlocaliteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan provincien en gemeenten voor den aanleg van drinkwaterleidingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de vereeniging „Maatschappelijk werk bij zenuwlijden en krankzinnigheid”	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deelname in het aandeelenkapitaal van de Stoomvaartmaatschappij „Zeeland”	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van voorziening in den woningnood	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bevordering van den woningbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Een deel der kosten van stichting van een gebouw voor het Bureau voor den Industrieelen eigendom, met inbegrip van den Octrooiraad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stortingen wegens deelname v/d Staat in het kapitaal van de N. V. Bank voor Nederlandsche gemeenten	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Zuiderzeefonds	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitkeering aan het Zuiderzeefonds	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Storting op door den Staat genomen aandeelen in het maatschappelijk kapitaal van de Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen en van de H.I.J.S.M.	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten voor woningbouw met premie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbosbedrijf tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aankoop van vast goed ter afronding of uitbreiding van het Staatsbosbezit	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Versterkte aflossing van Staatsschuld	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitkeering uit de reserve van het Staatsbedrijf der Posten, Telegrafie en Telefonie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stortingen in 1922 en volgende jaren wegens deelneming van den Staat in het kapitaal van de N. V. Nederlandsche springstoffenfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Garanties voor kredieten aan de „Handelskamer”	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten voor woningbouw onder waarborg van tweede hypotheek	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f 4 122 924,08 ⁵	f 7 261 811,08	f 6 679 204,07 ⁵	f 6 855 612,51 ⁵	f 7 329 250,23 ⁵	f 16 664 923,08	f 19 381 672,76	f 32 582 854,61 ⁵	f 54 408 385,14

* De cijfers voor „Uitgaven Staatsmijndienst” zijn gewijzigd door aftrek van de onverplichte vergoedingen voor borngen, welke niet ten laste van den Staatsmijndienst behooren te worden gebracht, en met bijvoeging van eenige posten, welke in de jaren 1902 t/m 1908 onder andere Hoofdstukken of andere afdelingen van het Xde Hoofdstuk in uitgaat werden gebracht, maar tot den Staatsmijndienst behooren.

Bijlage C¹.

Overzicht van de uitgaven, in 1914 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Kosten van terugzending en uitkeeringen aan achtergebleven gezinnen van onder de wapenen geroepen militairen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 80 000,—
Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	59 279,12 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	3 362 067,46 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	3 320 000,—
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VIIA der Staatsbegrooting)	400 000,—
Kosten van den aanmaak en de uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	61 228,09 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werkloozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 000 000,—
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)	74 772 499,—
Bijdragen aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	800 000,—
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen. (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	250 000,—
	f 84 105 073,68 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden worden vergoed.

Bijlage C².

Overzicht van de uitgaven, in 1915 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone, internationale toestanden, (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 222 351,29 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	9 248 256,08
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomités (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	132 075,65
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	4 144 201,09 ⁵
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	41 921,02
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	8 535,13
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)	183 788 111,80 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werkloozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	1 357 210,53
Subsidien, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleen en aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werkloozen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	22 538,41
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	21 970,13
Kosten van de kunststestcommissie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 051,50
Kosten van de Oorlogszeengevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 409,53
Kosten, voortvloeiende uit de verkrijgbaarstelling van Regeringswege van ongebuid tarwebrood, ongebuud tarwemeel en roggebrood tegen verminderde prijzen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	9 187 978,89 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux voor de regeling van den uitvoer (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	37 147,28 ⁵
Kosten van de Rijkscommissie van toezicht op het centraal-administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen en van de Rijkscommissien van toezicht op de beschikbaarstelling en den uitvoer van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	4 759,92
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	528 000,—
<hr/>	
f 208 749 548,27 ⁵	
In mindering hiervan is te brengen	
wegens hetgeen minder ten laste van hoofdstuk VII A is gekomen voor rente van vlottende schuld als gevolg van de tijdelijke beschikking ten behoeve van de <i>normale</i> begrooting van een deel der opbrengst van de crisisleening 1914.	100 000,—
<hr/>	
f 208 649 548,27 ⁵	
Blijft	

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden worden vergoed.

Bijlage C³.

Overzicht van de uitgaven, in 1916 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 130 910,13 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	5 853 143,14 ⁵
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	142 379,40
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	5 183 711,99 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	400 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	48 708,85
Uitgaven voor militaire kommiezen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	366 076,80
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	30 659,95
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	17 883,01 ⁵
Kosten der Staatscommissie, van advertentiën, enz. voor de heffing der Oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	18 049,59
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)	220 761 020,12 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werklozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	351 365,47 ⁵
Subsidiën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verlenen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werklozen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	6 956,24 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche Stoomtramwegmaatschappij tot dekking van ten hoogste de helft van het tekort op de exploitatie gedurende de buitengewone tijdsomstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	83 843,52 ⁵
Kosten van melkvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	92 354,00 ⁵
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	26 453,23
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 450 000,—
Kosten van beschikbaarstelling van levensmiddelen, met uitzondering van goedkoop brood (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	10 562 474,71
Kosten, voortvloeiende uit de verkrijgbaarstelling van Regeeringswege van ongebuild tarwebrood, ongebuild tarwemeel en roggebrood tegen verminderde prijzen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	9 040 626,81 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	353 101,52
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	300 000,—
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	821 022,30 ⁵
	f 256 050 340,83 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden worden vergoed.

Bijlage C¹.

Overzicht van de uitgaven, in 1917 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 240 056,65
Kosten van interneering van krijgsgevangenen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	24 284,77 ⁵
Kosten ter tegemoetkoming aan vereenigingen enz. voor verpleging van kinderen in de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting) . .	100 050,—
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	7 179 055,90
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	1 033 442,27 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	8 967 517,87 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	2 000 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	79 940,43 ⁵
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen enz., aange- steld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 515 489,05 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogs- winstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	27 754,63
Toelagen aan belastingkommiezen in verband met de buitengewone omstandig- heden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	218 962,98
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	94 283,31 ⁵
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	84 338,45 ⁵
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoer- maatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 000,—
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten, aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	21 502,34
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	242 870 916,46
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche Stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting).	9 600,—
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel en van het uitvoercertificatenbureau (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	526 103,05
Kosten der verwerking van afvalproducten tot veevoeder (Hoofdstuk X der Staats- begrooting)	59 775,09
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	74 370,20
Kosten van de uitvoering van de Distributiewet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	103 979 380,18
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uit- voer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 071 369,39 ⁵
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbe- grooting)	5 500 000,—
Subsidiën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verlenen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werklozen (afzonderlijk Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	4 335,42 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (afzonderlijk Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	89 878,03
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de hoofdstukken VI en VIII.	3 278 883,04 ⁵
	f 380 054 689,56

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden worden vergoed.

Bijlage C⁵.

Overzicht van de uitgaven, in 1918 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 425 750,57 ⁵
Kosten van interneering van krijgsgevangenen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	5 188 731,66
Kosten, verband houdende met de oprichting van distributierechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	715,66 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoefteig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	15 203 211,16 ⁵
Kosten van vervoer van goederen verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting).	736 387,41 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	18 780 715,91
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII.A der Staatsbegrooting)	3 200 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	343 767,77
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen, enz., aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	5 552 063,71 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	18 000,04
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	120 880,19
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting).	157 288,80
Huur, enz. van lokalen, tijdelijk benooidigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	32 222,47
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	27 047,76
Uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	9 995 500,—
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	7 500,—
Duurtebjijslag op pensioenen en wachtgeldten (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	1 194 976,27
Kosten van advertentiën voor de heffing der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII.B der Staatsbegrooting)	9 146,79
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . . .	326 938 169,80 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Rentelooze voorschotten aan tramwegen in verband met crisisuitgaven (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	1 961 859,00 ⁵
Kosten van crisisafdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 150 901,15 ⁵
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	110 170,69 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	175 474 094,89

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden worden vergoed.

Kosten van de beschikbaarstelling van brandstoffen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 22 530 577,49 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van andere artikelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 108 466,54 ⁵
Algemeene kosten in verband met de levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	539 409,50 ⁵
Kosten van crisisbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	3 254 686,65
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	32 000 000,—
Kosten van de Regeeringscommissarissen bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	8 731,86
Kosten van de commissie van advies in zake de geneesmiddelenvoorziening (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	2 552,85 ⁵
Kosten in verband met de voorziening in den woningnood (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	6 026,66
Kosten van de Huurcommissiewet (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	294 499,11
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	155 870,—
Kosten van den duurtelbidslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de hoofdstukken VI en VIII	9 894 205,38
	f 637 431 127,30 ⁵

Bijlage C⁶.

Overzicht van de uitgaven, in 1919 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Kosten voortvloeiende uit de aanwijzing van boekhoudkundigen ingevolge artikel 1 der wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 442) (Hoofdstuk II der Staatsbegrooting).	f	23 572,99 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)		868 597,89
Kosten, verband houdende met de oprichting van distributierechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)		5 283,97 ⁵
Kosten van de crisis-enquêtecommissie (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		34 603,83 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van ten gevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van ten gevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		8 552 773,72 ⁵
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		64 080,98
Subsidien aan de gemeentebesturen in de kosten der armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		8 143,60
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)		5 904 544,84 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VIIA der Staatsbegrooting).		6 000 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		40 151,88
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen, enz. aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		7 919 986,86
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting).		12 204,90
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		80 133,01
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		139 552,90
Huur enz. van lokalen, tijdelijk benoedigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		34 661,55 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)		49 083,31 ⁵
Traktement, enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		2 038,88
Duurtebijslag op pensioenen en wachtgeld (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		2 548 435,77 ⁵
Bijslag voor het jaar 1919 op traktementen van predikanten, Roomsch-Katholieke geestelijken en opperrabijnen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		323 208,79
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)		120 212 451,10 ⁵
Rentelooze voorschotten en subsidiën aan tramwegen in verband met de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)		2 557 022,76 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)		8 057,16
Kosten van crisisafdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		1 075 630,26 ⁵
Uitvoering van de Nood-Boschwet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		13 019,43

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden worden vergoed.

Kosten van de beschikbaarstelling van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 10 899 187,86
Kosten en subsidiën in verband met de distributiewet en levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	721 564,93
Kosten van de beschikbaarstelling van schoenen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 145 475,68
Kosten van crisisbureaux (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 085 541,56
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	37 400 000,—
Traktementen enz. van de Regeeringscommissarissen bij de Nederlandsche uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	4 485,84
Vergoeding aan scheepvaartmaatschappijen wegens gevorderde schepen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	369 261,43 ⁵
Nadeelig saldo, voortvloeiende uit de bereiding en den verkoop van Regeeringswege van veevoeder uit afvalstoffen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	6 284 590,95
Kosten in 1917, 1918 en 1919 gemaakt ten behoeve van een proefinstallatie tot verwerking van afvalproducten tot veevoeder (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	821 776,00 ⁵
Kosten in verband met de vervaardiging van soeptabletten, bouillon- en jusblokjes (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 274 460,—
Kosten van de commissie van advies over de geneesmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	520,64
Kosten in verband met de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	3 136 892,46
Steen aan gemeenten ter bevordering van de particuliere bouwrijverheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 498 749,35
Personeel voor het toezicht op de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 750,—
Reis-, verblijf- en bureelkosten van voornoemd personeel (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	5 754,35
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	320 251,17
Subsidiën en renteloze voorschotten ten behoeve van werkloozenkassen uit anderen hoofde dan volgens het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	494 115,—
Uitgaven krachtens de Werkloosheidsverzekeringsnoodwet 1919 (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	473 593,76
Uitgaven wegens wachtgeldregelingen (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 219,25
Uitgaven ten aanzien van werkloozenkassen in verband met de overneming van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).	325 019,96 ⁵
Uitgaven wegens steun aan verenigingen van werklieden of bedienden in verband met de werkloozenverzekering (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	266 040,87
Subsidiën aan gemeenten in de kosten van werkloozenzorg, in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	42 684,22 ⁵
Voorschotten en toelagen om werkzoekenden in staat te stellen arbeid buiten hun woonplaats te aanvaarden (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).	2 988,68
Bijdragen aan gemeentebesturen wegens uitgaven aan bijslag op de loonen van in Nederland wonende en in het buitenland werkende arbeiders (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).	153 250,33
Garanties voor kredieten ten behoeve van de verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).	8 975,27
Overneming van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité, ten aanzien van werkverschaffing (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).	199 607,66
Ontwikkeling van werklozen (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	5 863,35
Duurtebijslag op gagementen en onderstanden (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	34 835,47
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	13 513 800,97 ⁵
Kosten van de uitkeering voor eens wegens den langen duur der buitengewone tijdsomstandigheden, voor zoover deze kosten niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrootingen der Staatsbedrijven en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	10 654 658,60
	f 250 626 005,57

Bijlage C7.

Overzicht van de uitgaven in 1920 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Kosten voortvloeiende uit de aanwijzing van boekhoudkundigen ingevolge artikel 1 der wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 442 (Hoofdstuk II der Staatsbegrooting)	f	48 790,23 ⁵
Uitgaven voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)		607 002,39
Kosten verband houdende met de oprichting van distributiegerechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)		964,00 ⁵
Kosten van de crisisenquête-commissie (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		15 148,62
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van ten gevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		1 582 802,90
Subsidiën aan gemeentebesturen in de kosten der armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		319 655,25
Verjaarde vorderingen van eenige gemeenten wegens kosten van verzorging van Belgische vluchtelingen (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		30 434,90
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).		616 885,88 ⁵
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen enz. aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		4 403 601,51
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		10 172,20 ⁵
Belooning van den secretaris der commissie van advies inzake de uitvoering van de wet op de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		1 650,—
Premiën inzake toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		6 091,92
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		70 089,64 ⁵
Huur enz. van lokalen, tijdelijk benodigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		10 095,32 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		49 078,20 ⁵
Uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		54 119 166,—
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers en tuinders (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).		6 962,82
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoer Maatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		833,34
Uitgaven, verband houdende met den toestand van mobilisatie (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting).		2 972 533,52 ⁵
Aanschaffing van militair schoeisel ter gedeeltelijke vervanging van een aantal schoenen, hetwelk in den crisistijd aan de burgerbevolking is afgestaan (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		896 045,—
Aanvaarding van reeds bestelde Fokkervliegtuigen (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		519 600,—
Aanvaarding van motoren uit Zweden (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting).		336 027,52 ⁵
Schadeloosstelling aan de fabriek Trompenburg (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		1 790 000,—
Aanschaffing van materieel voor het Roode Kruis (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		65 200,—
Schadeloosstelling aan de „Grossierderij” te Gouda (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		149 712,49 ⁵
Rentelooze voorschotten en subsidiën ten behoeve van de instandhouding en exploitatie van spoorwegen met beperkte snelheid, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)		3 384 122,11 ⁵
Kosten van tijdelijke crisis-afdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		810 124,27 ⁵

Kosten voortvloeiende uit de uitvoering der Nood-Boschwet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 13 889,72
Kosten voortvloeiende uit de beschikbaarstelling tegen verminderde prijzen van regeeringsmeel, rogge, aardappelen, normaal-margarine, rijst (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 663,39 ⁵
Kosten en subsidiën ter uitvoering van de Distributiewet 1916 en van de levensmiddelenvoorziening in het algemeen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 763 245,40 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissies (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	793 597,34 ⁵
Kindertoelagen aan crisispersoneel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	21 318,68
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	7 500 000,—
Kosten van de Regeeringscommissarissen voor het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel bij de N. V. Nederlandsche Uitvoer Maatschappij, (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 204,64
Kosten van in 1918, 1919 en 1920 betaalde premiën ingevolge de Scheurwet 1918 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 503) (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	8 237 648,19 ⁵
Schadeloosstellingen ingevolge de Scheurwet 1918 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 503) Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	6 859 703,64 ⁵
Kosten, voortvloeiende uit de beschikbaarstelling tegen verminderde prijzen van schoenen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	22 786,23
Kosten van toezicht op de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	750,—
Reiskosten enz. voor evengenoemd toezicht (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	5 057,79 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	474 835,20 ⁵
Bijdragen en renteloze voorschotten ten behoeve van werkloozenkassen uit anderen hoofde dan volgens het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	3 247 641,22 ⁵
Uitgaven krachtens de „Werkloosheidverzekeringsoordwet 1919” (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 204 221,84
Subsidie voor de verzorging van in Duitschland verblijvende Nederlanders (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	100 000,—
Uitgaven in verband met de overneming door het Rijk van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 ten aanzien van werkloozenkassen of hare leden (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 854 803,29 ⁵
Uitgaven wegens steun aan vereenigingen ter verkrijging van subsidie, bedoeld in artikel 2 van het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 643 279,57 ⁵
Uitgaven wegens subsidiën aan gemeentebesturen in de kosten van werkloozenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	9 532,10
Bijdrage aan gemeentebesturen wegens uitgaven aan bijslag op de loonen van in Nederland wonende en in het buitenland werkende arbeiders (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	942 230,67
Voorschotten en toelagen om werkzoekenden in staat te stellen hun aangeboden arbeid buiten hun woonplaats te aanvaarden (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	20 398,44 ⁵
Bijdragen en voorschotten aan provinciën, gemeenten, waterschappen en bijzondere personen of instellingen in de door hen te maken kosten voor verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 649 821,79 ⁵
<hr/>	
	f 110 190 419,29

Bijlage C^s.

Overzicht van de uitgaven, in 1921 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Kosten van distributiegerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting).	f	2 224,48 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)		564 664,45 ⁵
Subsidiën aan de gemeentebesturen in de kosten van de armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting).		2 122 809,27 ⁵
Uitkeeringen aan degenen, die in aanmerking komen voor steun als slachtoffers van de mobilisatie (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting).		14 500,—
Kosten voor belooning van tijdelijke hulpkommiezen op daggeld voor de grensbewaking (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		2 204 980,95
Uitgaven voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		31 498,89
Uitgaven voortvloeiende uit garanties voor credieten aan boomkweekers en tuinders (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		51 515,50
Uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der Oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		46 252 226,43 ⁵
Uitkeering aan gemeenten krachtens de artikelen 1 tot en met 6 der wet van den 12den November 1921 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 1173) Nooduitkeering (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).		10 221 818,05 ⁵
Traktement, enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)		1 000,—
Schadevergoedingen voor door de burgemeesters betaalde vergoedingen wegens kostwinnerschap, waarvan de toekenning als zijnde in strijd met de ter zake geldende voorschriften, niet kon worden goedgekeurd (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		209 323,98 ⁵
Vergoeding aan de Artillerie-Inrichtingen van een gedeelte der bouwkosten van de gebouwen, die tijdens den mobilisatietoestand, ten behoeve van de verhooging van het productievermogen, op de terreinen van dat Staatsbedrijf zijn opgericht, zoomede vergoeding van enkele met die oprichting verband houdende kosten (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		573 296,55 ⁵
Uitgaven, verband houdende met den toestand van mobilisatie (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		627 510,10 ⁵
Kosten wegens het instellen van een onderzoek in zake het verlenen van ondersteuning aan gewezen militairen, die tijdens den mobilisatietoestand, zonder aanspraak op pensioen wegens ziekte of gebreken, niet tengevolge van eigen schuld ontstaan, werden afgekeurd, en gehuwd zijnde, bij overlijden aan hunne weduwen (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		7 953,33
Kosten voor het Departement van Oorlog, voortvloeiende uit de uitvoering der Distributiewet 1916 (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting).		1 168,28
Kosten, vallende op het verstrekken van inlichtingen aan of ten behoeve van hier te lande geïnterneerd geweest zijnde militairen (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		216,—
Uitkeeringen aan degenen, die in aanmerking komen voor steun als slachtoffers van de mobilisatie (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		957 297,05
Kosten van tijdelijke crisisafdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).		350 359,15 ⁵
Kosten voortvloeiende uit de uitvoering der Noodboschwet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)		13 414,35 ⁵
Dekking nadeelige saldi crisisinstellingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).		4 273 172,97

Kosten welke van Rijkswegen worden gemaakt voor de regeling van en het toezicht op de binnenschipperij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 208 330,35 ⁵
Kosten welke van Rijkswegen worden gemaakt, en subsidiën, welke worden toegekend, ter uitvoering van maatregelen, genomen in verband met de distributiewet 1916 en met de levensmiddelenvoorziening in het algemeen voor zoover die kosten of subsidiën niet uit eenig ander artikel der begrooting moeten worden bestreden (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	129 169,90
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissies, ressorteerende onder het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel voor het regelen, in verband met de tijdsomstandigheden, van den uitvoer, den invoer en de distributie van levensmiddelen en landbouw- en nijverheidsproducten (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	224 223,56 ⁵
Kosten van de Regeeringscommissarissen voor zoover deze voor het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel zitting hebben in den raad van commissarissen, als bedoeld in artikel 10 van de Statuten van de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	442,52
Kindertoelagen van het Crisispersoneel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting) . .	7 560,47
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting) . . .	495 264,31
Bijdragen en rentelooze voorschotten ten behoeve van werklozenkassen uit anderen hoofde, dan volgens het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting).	6 752 118,70 ⁵
Uitgaven wegens wachtgeldregelingen (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting) . .	464 943,08 ⁵
Kosten van den Markenbijslag (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting).	544 281,47
Bijdragen en voorschotten aan provinciën, gemeenten, waterschappen en bijzondere personen of instellingen in de door hen te maken kosten voor verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	2 000 000,—
	f 79 307 284,21

Bijlage C^o.

Overzicht van de uitgaven, in 1922 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Een deel van de uitgaven voor politietroepen ten behoeve van de grensbewaking (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	f 2 116 384,56
Tegemoetkoming in crisiskosten van kindervereenigingen (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	269 700,—
Kosten van distributiegerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting).	809,77
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	19 068,74 ⁵
Subsidiën aan de gemeentebesturen in de kosten van de armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	3 655 306,24
Subsidiën, voorschotten en verdere uitgaven voor het verleenen van steun aan de visscherij in verband met de tijdsomstandigheden (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting; art. 227 van oud-Hoofdstuk X)	561 772,70
Kosten wegens ondersteuning van gewezen militairen, die tijdens of tengevolge van de mobilisatie, zonder aanspraak op voortdurend pensioen, wegens ziekte of gebreken niet tengevolge van eigen schuld ontstaan, werden afgekeurd, of na hun overlijden, uitkeeringen aan hunne weduwen en weezen dan wel aan hen, die voor hunne verzorging gelden hebben uitgegeven (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting)	10 300,—
Kosten voor belooning van tijdelijke hulpkommiezen op daggeld voor de grensbewaking (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting)	597 323,85
Uitgaven voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting)	31 389,46 ⁵
Uitgaven voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers en tuinders (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting)	101 211,57
Uitkeering aan gemeenten krachtens de artikelen 1 tot en met 6 der wet van den 12den November 1921 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 1173) (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting)	13 847 902,43
Traktement, enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting)	1 000,—
Kosten van tijdelijke crisisafdeelingen (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting; art. 5 van oud-Hoofdstuk X)	123 447,56
Kosten voortvloeiende uit afwikkeling uitvoering Distributiewet 1916 en levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting; art. 278 van oud-Hoofdstuk X)	87 755,90 ⁵
Kosten van Crisisinstellingen (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting; art. 279 van oud-Hoofdstuk X)	85 348,85 ⁵
Dekking van de verliezen door het Rijk en door de N. V. Centraal Verrekenkantoor voor Brandstoffen geleden als gevolg van de maatregelen in verband met de buitengewone omstandigheden, ten behoeve van de brandstoffenvoorziening getroffen (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting; art. 279a van oud-Hoofdstuk X)	32 088 287,35 ⁵
Nadeelig saldo van de Rekening van de kosten der levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting; art. 279b van oud-Hoofdstuk X)	170 509 228,73 ⁵
Nadeelig saldo, voortvloeiende uit de bereiding en den verkoop van Regeeringswege van veevoeder uit afvalproducten, voor zoover dat saldo niet reeds is verevend ten laste van artikel 100a van het tiende hoofdstuk der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1919 (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting; art. 115a van oud-Hoofdstuk X)	489 608,12
Schadevergoedingen en schadeloosstellingen krachtens de Inundatiewet en verdere wetten, die in het mobilisatietijdperk toepassing vonden (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	202 810,70 ⁵

Kosten wegens het instellen van een onderzoek in zake het verleenen van ondersteuning aan gewezen militairen, die tijdens den mobilisatietoestand, zonder aanspraak op pensioen wegens ziekte of gebreken, niet tengevolge van eigen schuld ontstaan, werden afgekeurd, en gehuwd zijnde, bij overlijden aan hunne weduwen (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	f	6 427,03
Kosten wegens ondersteuning van gewezen militairen, die tijdens of tengevolge van de mobilisatie, zonder aanspraak op pensioen, wegens ziekte of gebreken, niet tengevolge van eigen schuld ontstaan, werden afgekeurd, of nà hun overlijden uitkeeringen aan hunne weduwen en weezen dan wel aan hen, die voor hunne verzorging gelden hebben uitgegeven (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)		184 178,25
Dekking van het verlies op de exploitatie van de Nederlandsche Spoorwegen over 1921 met inbegrip van het gegarandeerd dividend (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)		32 932 927,52 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting) . . .		394 332,72
Bijdragen en renteloze voorschotten ten behoeve van werkloozenkassen uit anderen hoofde dan volgens het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).		2 405 323,52 ⁵
Bijdragen aan gemeentebesturen wegens uitgaven aan bijslag op de loonen van in Nederland wonende en in het buitenland werkende arbeiders (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).		263 545,32
Bijdragen en voorschotten aan provinciën, gemeenten, waterschappen en bijzondere personen of instellingen in de door hen te maken kosten voor verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).		1 438 166,09 ⁵
		f 262 423 557,03

Bijlage C¹¹.

Overzicht van de uitgaven, in 1924 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Een deel van de uitgaven voor politietroepen ten behoeve van de grensbewaking (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	f 355 348,—
Subsidiën aan gemeenten in de kosten van werkverschaffing en steunverleening in verband met crisiswerkloosheid en andere uitgaven in verband met die werkloosheid (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	4 014 774,50 ⁵
Kosten van tijdelijke crisisafdeelingen (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting)	23 635,88 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verlenen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting).	22 489,55
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers en tuinders (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting).	266 619,12 ⁵
Uitgaven, in 1923, 1924 en 1925 te doen in verband met de afwikkeling van crisiszaken (Hoofdstuk VII ^B der Staatsbegrooting).	75 342,49 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	159 920,33
Bijdragen aan gemeenten wegens uitgaven aan bijslag op de loonen van in Nederland wonende en in het buitenland werkende arbeiders (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	24 474,93
	f 4 942 604,82

Staat van de opbrengst van 's Rijks middelen

BENAMING DER MIDDELEN.	Dienst 1917.	Dienst 1918.	Dienst 1919.	Dienst 1920.	Dienst 1921.
<i>Belastingen in verband met de buitengewone omstandigheden.</i>					
Oorlogswinstbelasting	f 161 336 987,38 ⁵	f 157 727 966,71	f 162 390 091,05 ⁵	f 166 165 110,99	f 74 847 314,54 ⁵
Verdedigingsbelasting Ia.	4 154 320,99 ⁵	5 066 539,75	a) 4 248 948,44 ⁵	a) 1 182 155,53 ⁵	—
Verdedigingsbelasting Ib.	21 699 699,60 ⁵	22 563 849,48 ⁵	a) 16 676 419,08	a) 4 439 549,89	—
Verdedigingsbelasting II	30 106 432,43	33 309 263,90	a) 29 573 253,38	a) 7 033 530,—	—
	f 217 297 440,41 ⁵	f 218 667 619,84 ⁵	f 212 888 711,96	f 178 820 346,41 ⁵	f 74 847 314,54 ⁵
<i>Overige belastingen.</i>					
Grondbelasting.	f 16 343 789,26 ⁵	f 16 591 813,—	f 16 790 751,02	f 17 018 763,95	f 17 328 163,07
Personeele belasting.	14 209 939,48 ⁵	14 440 822,35	16 716 791,21	b) 19 215 048,74 ⁵	21 254 763,98
Inkomstenbelasting	60 594 898,25 ⁵	53 791 998,76	c) 72 311 452,69	110 102 607,52 ⁵	134 459 576,82
Dividend- en tantiëmebelasting.	—	—	11 605 694,23	25 596 520,68	30 427 193,70
Vermogensbelasting (*)	4 568 324,18 ⁵	5 052 305,45	c) 9 969 653,19	13 097 914,58	13 175 079,71 ⁵
Accijns op suiker.	31 356 571,35	39 102 942,32	36 426 061,06	36 482 083,49	37 558 842,74
Uitkeering uit het Leeningfonds 1914 wegens aandeel in de opbrengst der opcenten op den accijns op suiker	416 666,67	—	—	—	—
Accijns op wijn	1 638 919,18	1 602 154,12	1 153 430,85	1 690 029,01	2 006 939,88
„ „ binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd	29 626 824,39 ⁵	18 900 346,46	d) 38 900 215,48 ⁵	52 426 295,40 ⁵	d) 61 001 655,38
„ „ zout	2 481 560,27	2 838 372,33	1 641 763,36	1 933 553,31	1 462 289,24
„ „ bieren en azijnen	e) 2 306 426,55	1 124 260,57	1 459 962,12	3 014 392,20	4 415 771,73
„ „ geslacht	12 491 666,31 ⁵	11 190 624,73	14 194 594,72	14 525 068,47 ⁵	11 250 649,59 ⁵
„ „ tabak	—	—	—	—	—
Belasting op speelkaarten	—	—	—	136 341,75	75 140,25
„ „ rijwielen	—	—	—	—	—
Zegelrechten (*)	h) 13 397 595,55 ⁵	12 835 181,57 ⁵	h) 20 418 768,65 ⁵	24 912 648,54	18 877 003,19 ⁵
Registratierechten (*)	i) 18 401 949,23 ⁵	i) 30 920 545,47	39 606 467,95	55 111 579,11 ⁵	31 125 127,06
Hypotheekrechten (*)	j) 657 115,36	—	—	—	—
Rechten van successie en van overgang bij overlijden (*)	k) 22 243 566,27	26 082 328,84 ⁵	33 580 733,61 ⁵	32 948 405,37	k) 32 253 687,88 ⁵
Rechten op den invoer.	11 126 281,56 ⁵	8 616 036,86	29 104 393,39	46 959 235,36 ⁵	37 129 788,63 ⁵
Formaatzegel (hoofdsom en opcenten)	1 379,47 ⁵	—	—	—	—
Waarborg der gouden en zilveren werken.	682 851,56 ⁵	767 385,42	913 935,80 ⁵	913 272,21	905 421,34 ⁵
Statistiekrecht	1 744 991,64 ⁵	1 058 740,45	3 927 523,22	5 154 474,01	3 610 776,91 ⁵
	f 244 291 316,59	f 244 915 858,71	f 348 722 192,57	f 461 238 233,73	f 458 317 871,13 ⁵
Domeinen	2 916 876,45	3 545 062,91 ⁵	4 004 948,61 ⁵	2 838 501,14 ⁵	3 169 326,82
Opbrengst der Staatsloterij	654 824,83 ⁵	658 563,93 ⁵	657 511,87	700 204,02 ⁵	658 593,82
Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en visscherij, van consenten voor de kust- visscherij en van vergunningen, bedoeld in de Vogelwet van 1912	214 686,25	281 025,25	279 911,50	287 327,—	293 513,75
Loodsgelden.	382 765,97 ⁵	290 663,15	1 298 492,76	1 870 434,88 ⁵	2 435 703,40 ⁵
Recht op de mijnen.	146 904,54	464 580,41	668 202,76	m) 339 698,24	520 302,78 ⁵
Algemeen totaal	f 248 607 374,64	f 250 155 754,37	f 355 631 260,07 ⁵	f 467 274 399,02 ⁵	f 465 395 311,71 ⁵

(*) Onder het bedrag der rechten is dat der opcenten begrepen, behalve die, welke worden geheven ten behoeve van het Leeningfonds 1914.

over de dienstjaren 1917 tot en met 1926.

Dienst 1922.	Dienst 1923.	Dienst 1924.	Dienst 1925. (Voorloopig.)	Dienst 1926. (Voorloopig.)	TOELICHTINGEN.
f 29 785 283,71	f 13 621 576,68	f 968 549,20	f 280 732,78	f 333 453,—	a) Het tarief der verdedigingsbelastingen is verlaagd bij de wet van 11 April 1919 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 171). De opbrengst dier belastingen wordt, te rekenen van 1 Mei 1920, aan het Leeningfonds 1914 ten goede geschreven ingevolge de wet van 5 Juli 1920, (<i>Staatsblad</i> n ^o . 342).
—	—	—	—	—	b) Bij de wet van 19 September 1919 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 580) zijn met ingang van 1 Januari 1920 nieuwe grondslagen ingevoerd en bestaande grondslagen verhoogd.
—	—	—	—	—	c) Het tarief van de inkomstenbelasting is, evenals dat van de vermogensbelasting, verhoogd bij de wetten van 11 April 1919 (<i>Staatsblad</i> nos. 169 en 170).
f 29 785 283,71	f 13 621 576,68	f 968 549,20	f 280 732,78	f 333 453,—	d) Bij de wetten van 3 April 1919 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 141) en 31 December 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 928) is de accijns verhoogd.
f 17 801 412,22	f 18 273 104,44	f 18 746 166,91	f 19 261 191,44	f 19 749 197,55	e) Bij de wet van 20 Januari 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 190) is, met ingang van 1 Maart 1917, de accijns op bier verhoogd en de accijns op azijnen afgeschaft. De accijns op bier is nader verhoogd bij de wet van 3 Mei 1924 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 227).
22 986 707,15 ⁵	23 428 478,87	24 580 207,50	25 366 444,71	25 960 900,06	f) De accijns op tabak is verhoogd met ingang van 1 Januari 1925 (wet van 20 December 1924, <i>Staatsblad</i> n ^o . 556).
117 211 870,96	93 499 627,60	78 835 034,70	83 285 631,87	84 720 033,—	g) Volgens art. 39 der wet van 30 December 1926 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 464) behoort 30 pct. van de opbrengst der rijwielenbelasting over 1926 tot de inkomsten van het Wegenfonds.
18 426 870,62	17 520 115,95	15 118 556,78	18 035 425,96	18 881 885,89	h) De heffing van het recht van zegel is, met ingang van 1 Juni 1917, opnieuw geregeld bij de wet van 22 Maart 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 244), gewijzigd bij de wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 437). Bij de wet van 27 Juni 1919 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 432) zijn eenige rechten verhoogd.
12 040 440,03	11 582 700,70 ⁵	11 643 789,17	12 178 679,14 ⁵	12 831 601,48	i) De heffing van rechten van registratie is, met ingang van 1 Juni 1917, opnieuw geregeld bij de wet van 22 Maart 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 243) en herzien bij de wet van 23 Maart 1918 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 170).
40 481 525,25 ⁵	40 327 374,58	38 155 246,36	42 351 870,35	43 799 768,50	j) De hypotheekrechten worden ten gevolge van de inwerkingtreding der Registratiewet 1917, van af 1 Juni 1917 niet meer geheven.
—	—	—	—	—	k) De wet van 22 Mei 1911 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 132) tot nadere regeling der heffing van de rechten van successie en van overgang bij overlijden is gewijzigd bij de wet van 20 Januari 1917 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 189), in werking getreden met 23 Januari 1917, en bij de wet van 10 Juni 1921 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 779), in werking getreden met 18 Juni 1921.
2 462 336,02	2 031 383,57	2 339 454,96	2 522 486,88	2 841 855,89	l) Op 1 Juli 1925 is de nieuwe Tariefwet in werking getreden (wet van 20 December 1924, <i>Staatsblad</i> n ^o . 568).
59 465 207,44	50 984 214,08 ⁵	48 718 792,84	47 369 814,93	46 375 623,50	m) Zie voor de met 1 April 1920 in werking getreden regeling van het mijnrecht, de wet van 26 Maart 1920 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 157). De heffing is van af 1 April 1925 tijdelijk geschorst ingevolge de wet van 23 Juni 1925 (<i>Staatsblad</i> n ^o . 244).
1 494 118,45 ⁵	1 423 256,61	1 704 107,37	2 033 355,72	2 078 641,41	
4 759 885,80	5 142 847,85	e) 8 987 070,67	12 555 699,09	12 646 339,41	
9 930 021,02	10 289 513,49	9 588 605,30	9 896 892,13	9 686 476,30	
7 854 305,49	16 221 109,96	16 530 126,96	f) 18 894 630,78	22 514 803,24	
76 049,91	88 793,33	107 046,26	97 170,33	67 275,45	
—	—	5 270 214,—	6 481 737,—	g) 4 645 651,50	
17 311 332,70 ⁵	17 355 737,41	18 777 447,45	24 455 261,43	25 197 437,24	
18 830 188,41	18 693 250,22	23 217 919,26 ⁵	22 263 359,06	21 292 363,03	
—	—	—	—	—	
51 226 461,56 ⁵	49 294 386,33 ⁵	48 440 189,73	45 143 993,81	47 709 215,20	
38 589 712,70	35 279 510,60	35 765 421,69 ⁵	l) 44 520 896,48	57 244 044,08	
—	—	—	—	—	
949 599,39 ⁵	920 107,60	939 743,63	996 230,36	908 762,61	
3 259 556,08	3 369,961,10	4 111 595,05	4 193 350,35	4 140 136,74	
f 445 157 601,23	f 415 725 474,30 ⁵	f 411 576 736,60	f 441 904 121,82 ⁵	f 463 292 012,08	
2 691 064,39	3 195 254,58 ⁵	5 096 956,84 ⁵	3 917 155,35 ⁵	4 302 654,53	
661 360,80 ⁵	666 225,14 ⁵	662 502,98 ⁵	657 336,87	656 307,40	
—	—	—	—	—	
278 742,25	256 047,81	267 432,75	266 411,70	256 242,65	
2 994 454,55 ⁵	2 947 141,58	3 681 276,34	4 090 614,34	5 065 045,45	
467 227,40	652 120,78	737 225,19	m) 392 643,95	—	
f 452 250 450,63	f 423 442 264,20 ⁵	f 422 022 130,71	f 451 228 284,04	f 473 572 262,11	

Bijlage E.

Staat, houdende vergelijking tusschen de bij de Staatsbegrooing

	Geraamd voor 1928.	Toegestaan voor 1927.	Meer		Minder	
			dan het bedrag, toegestaan voor 1927.			
H O O F D S T U K.						
I. Huis der Koningin	f 1 850 000,—	f 1 783 888,89	f 66 111,11	—	—	—
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin	1 958 423,—	1 998 762,—	—	—	40 339,—	—
III. Buitenlandsche Zaken	4 081 935,—	4 459 307,—	—	—	427 372,—	—
IV. Justitie	28 101 042,—	28 016 515,—	84 527,—	—	—	—

voor 1927 verleende en voor 1928 aangevraagde kredieten.

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

<i>Meer</i> geraamd voor:			
Het inkomen van H. K. H. Prinses Juliana	f	66 111,11	
<i>Minder</i> geraamd voor:			
De Staten-Generaal	f	28 830,—	
De Algemeene Rekenkamer		8 342,—	
Pensioenen, wachtgeld, enz.		4 727,—	
	f	41 899,—	
tegenover eene <i>hoogere</i> raming voor:			
Den Raad van State	f	620,—	
Het Kabinet der Koningin		940,—	
		1 560,—	
	<i>Minder</i>		f 40 339,—
<i>Minder</i> geraamd voor:			
Kosten van buitenlandsche zendingen en consulaten	f	428 800,—	
Verschillende uitgaven		11 860,—	
	f	440 660,—	
tegenover eene <i>hoogere</i> raming voor:			
Kosten van het Departement	f	2 263,—	
Pensioenen, wachtgeld en toelagen		11 025,—	
		13 288,—	
	<i>Minder</i>		f 427 372,—
<i>Meer</i> geraamd voor:			
Kosten van het Departement	f	9 995,43	
" de rechterlijke macht		90 176,57	
" het Hoog Militair Gerechtshof en van de auditien in de militaire arrondissementen		310,—	
" den Centralen Raad van Beroep en van de Raden van Beroep		9 862,—	
" gevangnissen en Rijkswerkinrichtingen		87 447,—	
Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, enz.		43 061,—	
Verschillende uitgaven		7 953,—	
	f	248 805,—	
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:			
Kosten van Rijkspolitie	f	82 548,—	
Kosten van het Rijkstucht- en opvoedingswezen		50 000,—	
Gebouwen		31 730,—	
		164 278,—	
	<i>Meer</i>		f 84 527,—

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1928.	Toegestaan voor 1927.	Meer		Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1927.		
V. Binnenlandsche Zaken en Landbouw	f 21 178 247,—	f 20 745 800,—	f	432 447,—	—
V. A. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	149 337 265,—	144 933 525,—		4 403 740,—	—
VI. Marine	40 555 610,—	40 998 315,—		—	f 437 705,—
VII. A. Nationale Schuld	279 898 751,—	111 810 623,80		168 088 127,20	—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

<i>Meer</i> geraamd voor:	
Binnenlandsch Bestuur	f 772 049,—
Landbouw	1 142 834,—
	f 1 914 883,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:	
Kosten van het Departement	f 5 951,—
Armwezen	203 746,—
Nederlandsche Staatscourant, Handelingen, enz.	10 410,—
Visscherijen	21 887,—
Pensioenen, toelagen, enz.	1 240 442,—
	1 482 436,—
	<i>Meer</i> f 432 447,—
 <i>Meer</i> geraamd voor:	
Kosten van het Departement en van het onderwijs in het algemeen	f 47 616,—
Hooger onderwijs	2 459 111,—
Middelbaar onderwijs	574 545,—
Nijverheidsonderwijs	237 442,—
Handelonderwijs	59 668,—
Kunsten en Wetenschappen	105 081,—
Uitkeeringen, toelagen, gratificatiën, wachtgeld, enz.	1 147 165,—
Onvoorziene behoeften	20 000,—
	f 4 650 628,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:	
Lager onderwijs Algemeen	f 246 188,—
Lager onderwijs Financieel	700,—
	246 888,—
	<i>Meer</i> f 4 403 740,—
 <i>Minder</i> geraamd voor:	
I. Militaire uitgaven:	
Kosten van beheer en administratie	f 4 762,—
Personeel der zeemacht	594 543,—
II. Niet-Militaire uitgaven:	
Loodswezen, betonning, bebakening en verlichting	32 899,—
Hydrographie	3 005,—
Pensioenen, onderstanden, wachtgeld, enz.	17 247,—
	f 652 456,—
tegenover eene <i>hoogere</i> raming voor:	
I. Militaire uitgaven:	
Kosten van het materieel der zeemacht en van 's Rijks werven en onderhoorigheden.	f 16 709,—
Pensioenen, onderstanden, wachtgeld, enz.	198 042,—
	214 751,—
	<i>Minder</i> f 437 705,—
 <i>Meer</i> geraamd voor:	
Amortisatie en aflossing van rentegevende Nationale Schuld	f 178 046 395,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:	
Interesten, enz.	9 958 267,80
	<i>Meer</i> f 168 088 127,20

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1928.	Toegestaan voor 1927.	Meer		Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1927.		
VII B. Financiën	f 95 165 856,—	f 98 806 929,43	—	f 3 641 073,43	
VIII. Oorlog	58 345 040,—	58 972 221,—	—	627 181,—	

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

<i>Minder</i> geraamd voor:	
Kosten van de Grootboeken der Nationale Schuld, enz.	f 15 960,—
„ „ het Muntwezen.	2 736 524,—
Pensioenen, wachtgelden, enz.	286 014,45
Dienst der Rijksgebouwen	7 970,—
Voorschotten uit 's Rijks schatkist	1 263 533,—
	f 4 310 001,45

tegenover eene <i>hoogere</i> raming voor:	
Kosten van het Departement	f 10 775,57
„ „ administratie der belastingen	242 348,—
„ „ „ van het kadaster, de domeinen, enz.	96 457,—
„ der eerediensten	3 537,41
Uitkeeringen en verschillende uitgaven	315 810,04
	668 928,02
<i>Minder</i>	f 3 641 073,43

<i>Minder</i> geraamd voor:	
Kosten van het Departement	f 16 913,—
„ „ voeding	130 908,—
„ „ huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging.	14 100,—
Aanschaffing, voeding en verzorging van paarden; maatregelen in het belang der remonteering en africhting van honden voor oorlogsdoeleinden	54 326,—
Studiën, onderwijs en oefeningen	37 619,—
Administratiekosten	7 578,—
Vershillende uitgaven	28 996,—
Inrichtingen van onderwijs.	25 126,—
Centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting en militaire verplegingsinrichtingen; aanschaffing en onderhoud van kampementsgoederen, velduitrusting en voertuigen voor den verplegingsdienst te velde	31 189,—
Materieel der artillerie en proeven bij het wapen der artillerie.	19 180,—
Dienst der genie.	216 550,—
Kosten van verplaatsing van personen en goederen.	4 300,—
Subsidiën, gratificatiën en verdere uitgaven van bijzonderen aard	56 735,—
Nonactiviteitsjaarwedden, pensioenen en daartoe betrekkelijke uitgaven, lijfrenten, toelagen en wachtgelden	669 323,—
Buitengewone uitgaven	3 900,—
	f 1 316 743,—

Tegenover eene <i>hoogere</i> raming voor:	
Bezoldiging van het personeel der staven van het leger	f 8 710,—
„ „ „ „ „ intendance en der militaire administratie	4 580,—
„ „ „ „ „ verschillende wapens	401 974,—
Kosten van kleeding en uitrusting en van ledergoed	47 625,—
Geneeskundige dienst	16 979,—
Kosten van de Luchtvaartafdeeling.	150 115,—
„ „ „ schoolcompagnie van den motordienst.	36 361,—
Militaire verkenningen en Topografische Inrichting	15 840,—
Wapen der marechaussee en korps politietroepen	7 378,—
	689 562,—
<i>Minder</i>	f 627 181,—

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1928.	Toegestaan voor 1927.	Meer		Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1927.		
IX. Waterstaat	f 63 629 301,—	f 58 124 241,—	f 5 505 060,—	—	—
X. Arbeid, Handel en Nijverheid	71 478 618,—	70 617 804,—	860 814,—	—	—
XI. Koloniën	5 900 164,—	5 583 927,—	316 237,—	—	—
XII. Onvoorziene uitgaven	50 000,—	50 000,—	—	—	—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

<i>Meer</i> geraamd voor:	
Waterstaat	f 5 061 074,—
Vervoer en Mijnwezen	551 112,—
	f 5 612 186,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:	
Kosten van het Departement	f 300,—
Pensioenen, wachtgeldën, gratificatiën, enz.	13 316,—
Posterijen, Telegrafie en Telefonie en Rijkspostspaarbank	93 510,—
	107 126,—
<i>Meer</i>	f 5 505 060,—

<i>Meer</i> geraamd voor:	
Kosten van het Departement	f 5 013,—
Arbeid	20 700,—
Arbeidersverzekering	1 863 644,—
Handel en Nijverheid	84 287,—
Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling	25 720,—
	f 1 949 314,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:	
Volksgezondheid	f 888 585,—
Pensioenen, wachtgeldën, gratificatiën, enz.	199 915,—
	1 088 500,—
<i>Meer</i>	f 860 814,—

<i>Meer</i> geraamd voor:	
Kosten van het Departement	f 24 775,—
Uitgaven ten behoeve van Suriname	434 683,—
Pensioenen, wachtgeldën, onderstanden, enz.	3 258,—
	f 462 666,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:	
Uitgaven ten behoeve van Curaçao	146 429,—
<i>Meer</i>	f 316 237,—

Bijlage F.

Staat der openstaande tekorten en der tot afboeking daarvan beschikbare bedragen. *)

Dienstjaren.	ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.	TEKORTEN.	OVERSCHOTTEN.	Opbrengst van leeningen, waaraan administratief nog geene bestemming is gegeven.
1910	f 200 092 324,82	f 208 947 100,34	f 8 854 775,52	—	f 4 770 740,14
1911	205 602 748,04 ⁵	208 489 677,54 ⁵	2 886 929,50	—	27 500 000,— ⁽¹⁾
1912	213 401 266,93 ⁵	224 665 500,66	11 264 233,72 ⁵	—	125 000 000,— ⁽²⁾
1913	227 422 665,23 ⁵	238 726 865,56 ⁵	11 304 200,33	—	121 250 000,— ⁽³⁾
1914	245 571 310,73	359 273 277,67	(b) 113 701 966,94	—	500 000 000,— ⁽⁴⁾
1915	263 491 539,13	504 484 487,85 ⁵	(c) 240 992 948,72 ⁵	—	346 500 000,— ⁽⁵⁾
1916	309 978 558,39	532 531 380,64 ⁵	(d) 222 552 822,25 ⁵	—	433 072 200,— ⁽⁶⁾
1917	534 777 058,82 ⁵	688 696 111,15	(e) 153 919 052,32 ⁵	—	141 000 000,— ⁽⁷⁾
1918	561 085 835,83	1 050 936 640,19	(f) 489 850 804,36	—	144 000 000,— ⁽⁸⁾
1919	695 049 163,00 ⁵	811 172 591,35 ⁵	(g) 116 123 428,35	—	96 000 000,— ⁽⁹⁾
1920	810 791 715,48	911 227 771,64	(h) 100 436 056,16	—	81 550 000,— ⁽¹⁰⁾
1921	709 245 087,38 ⁵	990 172 091,80 ⁵	(i) 280 927 004,42	—	96 708 693,44 ⁽¹¹⁾
1922	662 312 411,51	1 084 429 853,11 ⁵	(j) 422 117 441,60 ⁵	—	
1923	659 197 219,28 ⁵	770 815 948,35	(k) 111 618 729,06 ⁵	—	
1924	644 592 852,82	702 831 420,20 ⁵	(l) 58 238 567,38 ⁵	—	
1925 (a)	680 751 829,59	667 926 936,09	—	f 12 824 893,50	
1926 (a)	709 276 670,45	693 900 906,95 ⁵	—	f 15 375 763,49 ⁵	
		Totaal tekort	(m) f 2 339 788 960,66 ⁵	f 28 200 656,99 ⁵	f 2 117 351 633,58
		Overschot	28 200 656,99 ⁵		
		Blijft tekort.	f 2 311 588 303,67		
		Opbrengst van leeningen	(n) 2 117 351 633,58		
		Tekort	f 194 236 670,09		

(a) Voorloopige uitkomsten.

(b) Waaronder f 91 665 073,68⁵ (crisisuitgaven en tekort op de ontvangsten), te dekken uit de opbrengst der Crisisleeningen en der crisisheffingen.

(c) Alsvoren f 212 889 548,27⁵.

(d) Waaronder f 222 640 400,99⁵ aan nadeelig saldo van den crisisdienst.

(e) Alsvoren f 160 220 917,20⁵.

(f) Alsvoren f 417 563 089,29⁵.

(g) Alsvoren f 30 677 630,54.

(h) Waarbij f 74 793 209,41 wegens *voordeelig* saldo van den crisisdienst.

(i) Alsvoren f 15 979 611,22.

(j) Waaronder f 215 207 646,05 aan nadeelig saldo van den crisisdienst.

(k) Alsvoren f 19 250 433,92⁵.

(l) Alsvoren f 1 627 466,74.

(m) Waaronder f 1 280 969 436,08 aan nadeelig saldo van den crisisdienst over de jaren 1914 tot en met 1924.

(n) Waaronder f 1 353 322 200 tot dekking van nadeelige saldi der crisisdiensten.

*) Zie ontwerp van wet tot afsluiting van den crisisdienst over de dienstjaren 1914 tot en met 1924 en regeling van de afboeking van de nadeelige sloten van de algemeene rekeningen van de Staatsontvangsten en uitgaven van de dienstjaren 1910 tot en met 1924 (Zitting 1926—1927. — 342).

(1) Het deel der leening 1914, dat bij de conversie, ingevolge de leeningwet 1917, bereids was afgelost.

(2) Eerste leening 1916 (Wet van den 17 Maart 1916 (Staatsblad n°. 135).

(3) Tweede leening 1916 (Wet van den 16 December 1916 (Staatsblad n°. 533) tegen den koers van 97 %.

(4) Leening 1917 (Wet van den 15 December 1917 (Staatsblad n°. 710).

(5) Leening 1918 (Wet van den 19 December 1918 (Staatsblad n°. 803) tegen den koers van 99 %.

(6) Leening 1919 (Wet van den 30 Januari 1920 (Staatsblad n°. 46).

(7) Leening 1922 A (Wet van den 17 Februari 1922 (Staatsblad n°. 64) tegen den koers van 94 %.

(8) Leening 1922 B (Wet van den 17 Februari 1922 (Staatsblad n°. 64) tegen den koers van 96 %.

(9) Leening 1923 A (Wet van den 22 December 1922 (Staatsblad n°. 705), waarvan f 20 000 000,— tegen den koers van 97%, en f 80 000 000,— tegen den koers van 95½ %.

(10) Leening 1923 B (Wet van den 22 December 1922 (Staatsblad n°. 705), waarvan f 25 000 000,— tegen den koers van 97 % en f 60 000 000,— tegen den koers van 95½ %.

(11) Leening 1923 C (Wet van den 22 December 1922 (Staatsblad n°. 705) \$ 40 000 000 tegen den koers van 94 %.

Met betrekking tot de crisisuitgaven werden in vorige jaren eenige mededeelingen in deze Nota opgenomen. Sedert is een wetsontwerp ingediend tot afsluiting van den crisisdienst over de dienstjaren 1914 tot en met 1924 en regeling van de afboeking van de nadeelige sloten van de algemeene rekeningen van de Staatsontvangsten en uitgaven van de dienstjaren 1910 tot en met 1924 (Zitting 1926—1927, **342**).

De ondergeteekende veroorlooft zich naar dat ontwerp te verwijzen.

De Minister van Financiën,

